

**Rapportage
Nationaliteiten van slachtoffers
mensenhandel in de periode
1984 t/m 2015**

Inhoud

1. Inleiding.....	1
2. Slachtoffers van over de gehele wereld	2
3. Aandeel van een bepaald continent op het totaal aantal aanmeldingen.....	3
4. Aandeel landen per continent	4
4a. Continent Afrika:	4
4b. Continent Azië:	7
4c. Continent Europa:	10
4d. Continent Noord-Amerika:	15
4e. Continent Oceanië:	15
4f. Continent Zuid-Amerika:	16
5. Opmerkingen m.b.t. de data	18
6. Conclusie.....	19
7. Over CoMensha	20
Bijlage A: Totaal aantal aanmeldingen per nationaliteit in de periode 1984 t/m 2015.....	21
Bijlage B: Absoluut totaal aantal aanmeldingen per jaar.....	24

1. Inleiding

In september 2016 heeft CoMensha stilgestaan bij haar 30-jarige bestaan. Er is gekeken naar wat er in de afgelopen 3 decennia is bereikt en ook naar welke uitdagingen er nog voor de toekomst zijn.

Gedurende deze 30 jaar heeft CoMensha in verschillende mate data verzameld over de (mogelijke) slachtoffers¹ die zijn aangemeld. Het jubileum vormt een goede aanleiding om te kijken naar wat de verzamelde gegevens ons vertellen over veranderingen op het gebied van mensenhandel in Nederland om zo tot maatregelen aan te zetten die kunnen bijdragen aan het voorkomen van mensenhandel.

Een van de aspecten die een rol speelt bij mensenhandel zijn zogenaamde push- en pullfactoren. Dit zijn factoren die er toe leiden dat mensen een gebied willen verlaten (pushfactoren) of er juist naar toe willen gaan (pullfactoren). Een voorbeeld van een pullfactor is werkgelegenheid; een voorbeeld van een pushfactor is armoede.

Kennis van push- en pullfactoren is daarom van belang. Het beïnvloeden van een push- of pullfactor kan een preventieve invloed hebben op het tot stand komen van mensenhandel.

Wanneer er een toe- of afname is in het aantal meldingen van slachtoffers mensenhandel met een bepaalde nationaliteit kan dat een indicatie zijn dat er een (andere) push- of pullfactor een rol is gaan spelen. Dat maakt dat het aantal ontvangen meldingen interessante informatie is bij de ontwikkeling van preventieve maatregelen.

CoMensha beschikt over gegevens van slachtoffers van mensenhandel die aangemeld zijn vanaf het jaar 1984 t/m 2015; dit betreft dus een periode van 32 jaar². Vanaf 2001 is de nationaliteit van een slachtoffer geregistreerd, daarvoor is het land van herkomst vastgelegd. Vaak komt de informatie van deze variabelen overeen, vandaar dat ervoor gekozen is om deze variabelen toch samen te nemen voor deze rapportage³.

Deze rapportage gaat in op de nationaliteit van de bij CoMensha aangemelde slachtoffers in de afgelopen 32 jaar, met als doel mogelijke momenten in beeld te brengen waarop er een push- of pullfactor is die mensenhandel bevordert.

Het is niet de opzet van deze rapportage om hier een volledig accurate weergave te geven van het aantal slachtoffers per nationaliteit; met deze rapportage wil CoMensha een globaal beeld geven van de nationaliteit van slachtoffers mensenhandel in Nederland die bij CoMensha zijn aangemeld en hoe het aandeel per nationaliteit op het totaal aantal meldingen al dan niet is gewijzigd gedurende de jaren.

¹ CoMensha registreert mogelijke slachtoffers van mensenhandel. Omwille van de leesbaarheid zal in het vervolg van deze rapportage gesproken worden over 'slachtoffers' en 'slachtofferschap' i.p.v. (mogelijke) slachtoffers en (mogelijk) slachtofferschap. De reden om van 'mogelijke slachtoffers' te spreken, is dat er in de ketenaanpak van mensenhandel geen eenduidige definitie is van de criteria waaraan een persoon moet voldoen om als 'echt' slachtoffer te worden aangemerkt. Het is bijvoorbeeld niet mogelijk het slachtofferschap te koppelen aan de veroordeling van een verdachte: vaak lukt het niet om een verdachte op te sporen en/of willen of durven slachtoffers geen aangifte doen. Het gaat veelal om 'zachte' informatie bij de inschatting of er sprake is van een slachtoffer: een bepaalde combinatie van signalen die los van elkaar niets met slachtofferschap te maken hebben, vormen in combinatie juist een sterke aanwijzing van mensenhandel.

² De gegevens van de periode vóór 1986 zijn afkomstig van de Actiegroep tegen Vrouwenhandel. Deze Actiegroep is de voorloper van de Stichting tegen Vrouwenhandel (StV) die in 1986 is opgericht. StV is in 2007 overgegaan in CoMensha.

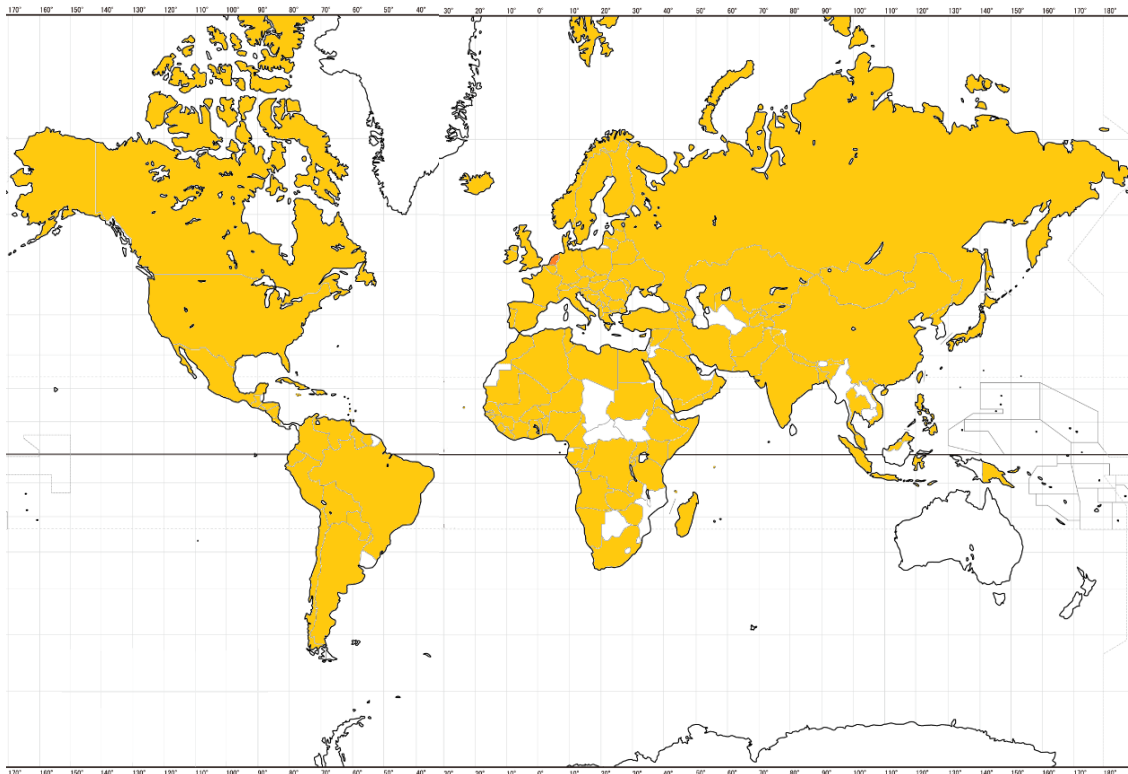
³ Omwille van de leesbaarheid zal in het vervolg van deze rapportage gesproken worden van 'nationaliteit'. Wanneer het gaat om de periode voor 2001 moet er dus eigenlijk 'land van herkomst' gelezen worden.

2. Slachtoffers van over de gehele wereld

In 2016 bestaan er 195 internationaal erkende onafhankelijke landen⁴. Uit 139 van deze landen zijn één of meer slachtoffers bij CoMensha aangemeld. Zie de gekleurde gebieden in afbeelding 1 en bijlage A.

Opvallend is dat er van over de gehele wereld mensen in Nederland worden gesignaleerd als slachtoffer. Maar daarnaast valt ook op dat bepaalde nationaliteiten ontbreken. CoMensha heeft bijvoorbeeld nooit een slachtoffer uit Australië, Nieuw-Zeeland of Zuid-Korea aangemeld gekregen, maar bijvoorbeeld ook niet uit Cambodja, Laos, Centraal-Afrika, Tsjaad, Zuid-Soedan, Mozambique en Botswana.

Wanneer de push- en pullfactoren armoede en werkgelegenheid in aanmerking worden genomen, dan is de afwezigheid van de nationaliteiten Australië, Nieuw-Zeeland of Zuid-Korea wellicht te verwachten, maar deze factoren lijken onvoldoende te verklaren waarom er geen aanmeldingen vanuit de andere landen zijn ontvangen.

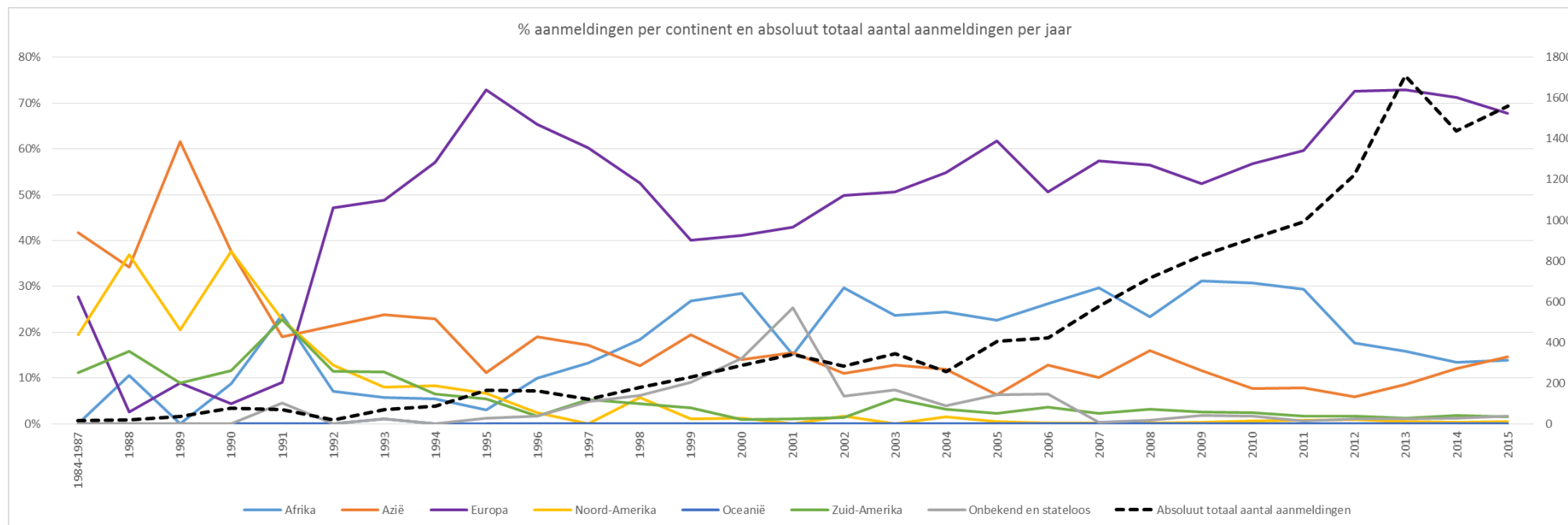
Afbeelding 1: Nationaliteit van slachtoffers aangemeld in de periode 1984-2015

⁴ Zie: https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_landen_in_2016

3. Aandeel van een bepaald continent op het totaal aantal aanmeldingen

Op afbeelding 1 is te zien dat er een aanmelding van een slachtoffer met een bepaalde nationaliteit is geregistreerd. De afbeelding geeft echter niet weer in welk jaar dat is gebeurd en ook niet wat het aandeel van een bepaalde nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar is.

Om dit inzichtelijk te maken is onderstaande grafiek samengesteld. Daarbij zijn de aanmeldingen vanwege overzichtelijkheid per continent samengevoegd.

Grafiek 1: Percentage aanmeldingen per continent op het totaal aantal aanmeldingen en absoluut totaal aantal aanmeldingen per jaar voor de periode 1984 t/m 2015

De grafiek laat zien dat het aandeel van de slachtoffers met een Aziatische, Noord-Amerikaanse en Zuid-Amerikaanse nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen over de jaren is afgenomen en dat het aandeel van de slachtoffers met een Europese en Afrikaanse nationaliteit is toegenomen; vanuit het continent Oceanië is in deze 32 jaar slechts 1 aanmelding ontvangen.

Daarnaast is van een deel van de aanmeldingen de nationaliteit van het slachtoffer onbekend of is er sprake van iemand zonder nationaliteit (stateeloos). Zie bijlage A voor de indeling van landen naar continent.

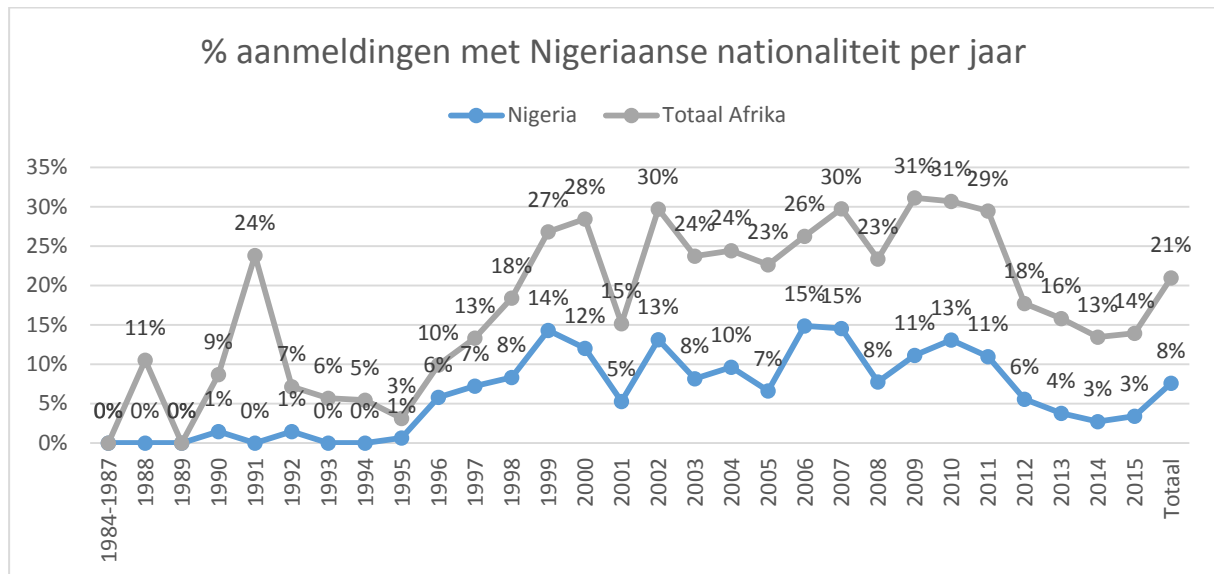
4. Aandeel landen per continent

Nu inzichtelijk is gemaakt vanuit welke continenten in welke jaren procentueel de meeste slachtoffers zijn aangemeld, rijst de vraag welke bijdrage de verschillende nationaliteiten binnen een continent leverden aan het totaal aantal aanmeldingen. Zijn er ongeveer evenveel aanmeldingen van de diverse nationaliteiten binnen een continent of vallen bepaalde nationaliteiten op door hun grote aandeel in het totaal aantal aanmeldingen?

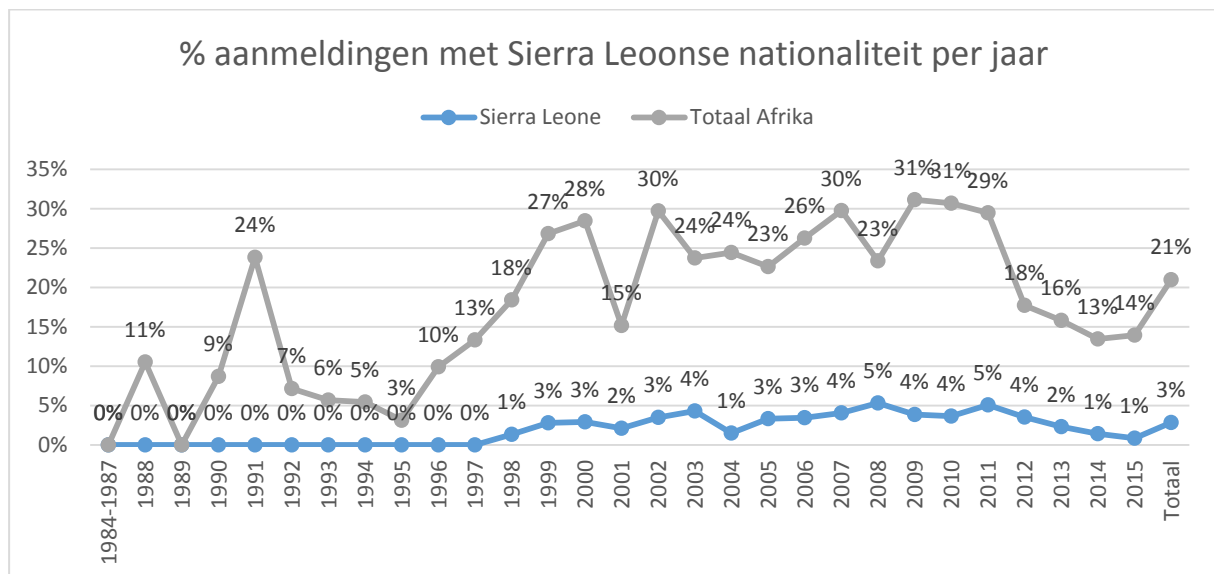
Daarvoor zijn per continent de nationaliteiten met de grootste bijdrage aan het totaal aantal aanmeldingen per jaar hieronder in een grafiek weergegeven, zowel apart als samen in 1 grafiek. De grafieken waarin de nationaliteiten apart zijn weergegeven, staan op volgorde; de nationaliteit met het hoogste percentage aanmeldingen staat voorop.

Let op: de verticale as van de grafieken is per continent verschillend en voor de periode 1984 t/m 2000 is het land van herkomst i.p.v. de nationaliteit als uitgangspunt genomen.

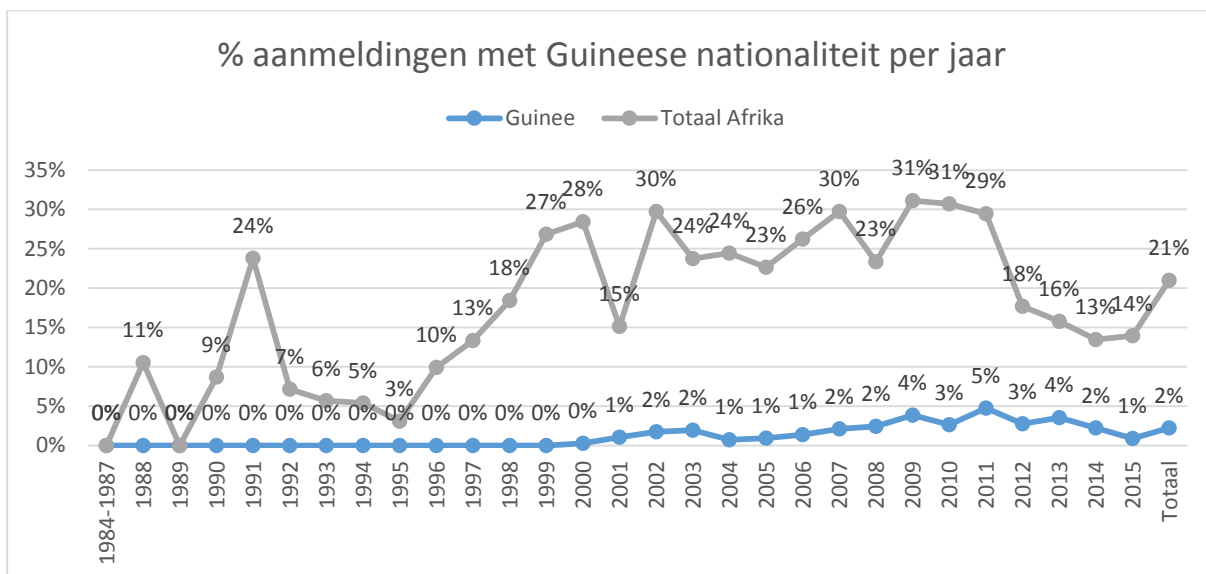
4a. Continent Afrika:

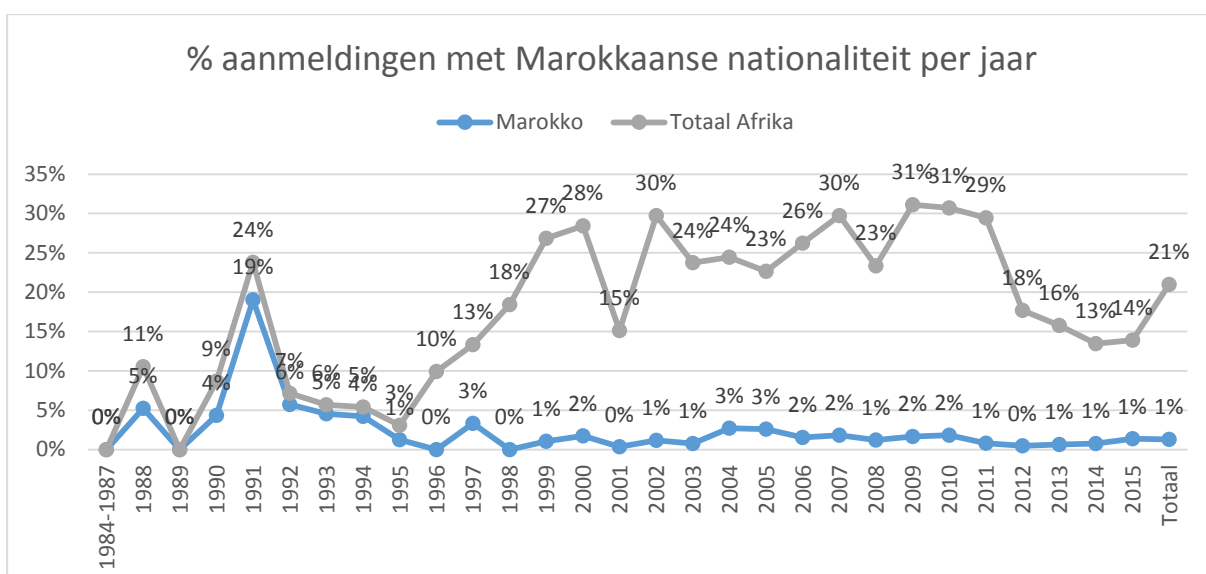
Grafiek 2: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Nigeriaanse nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

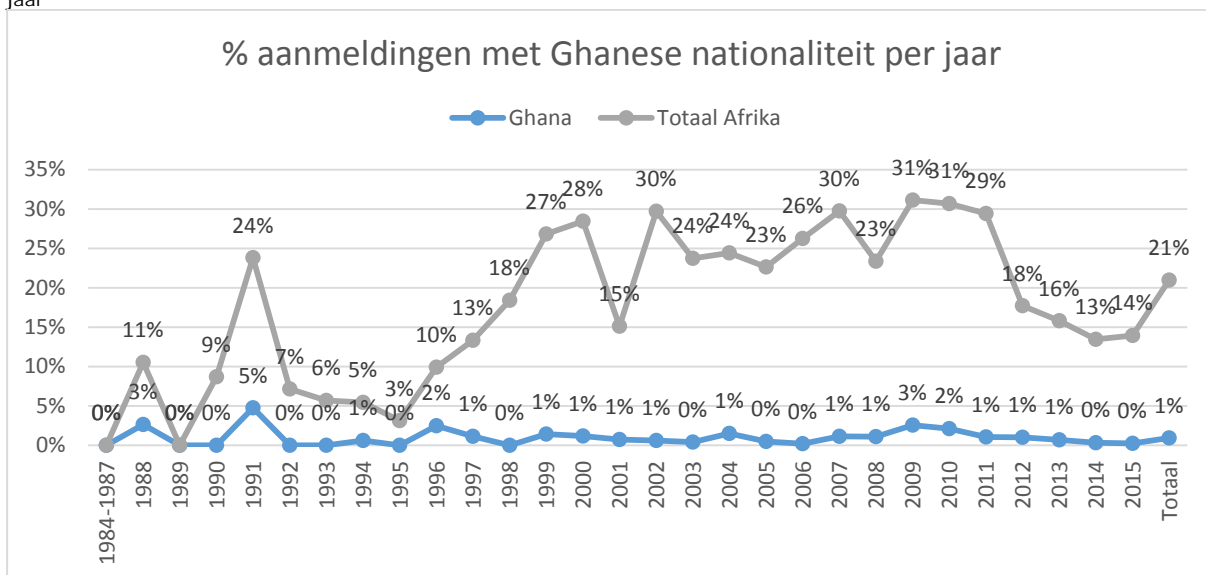
Grafiek 3: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Sierra Leoonse nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

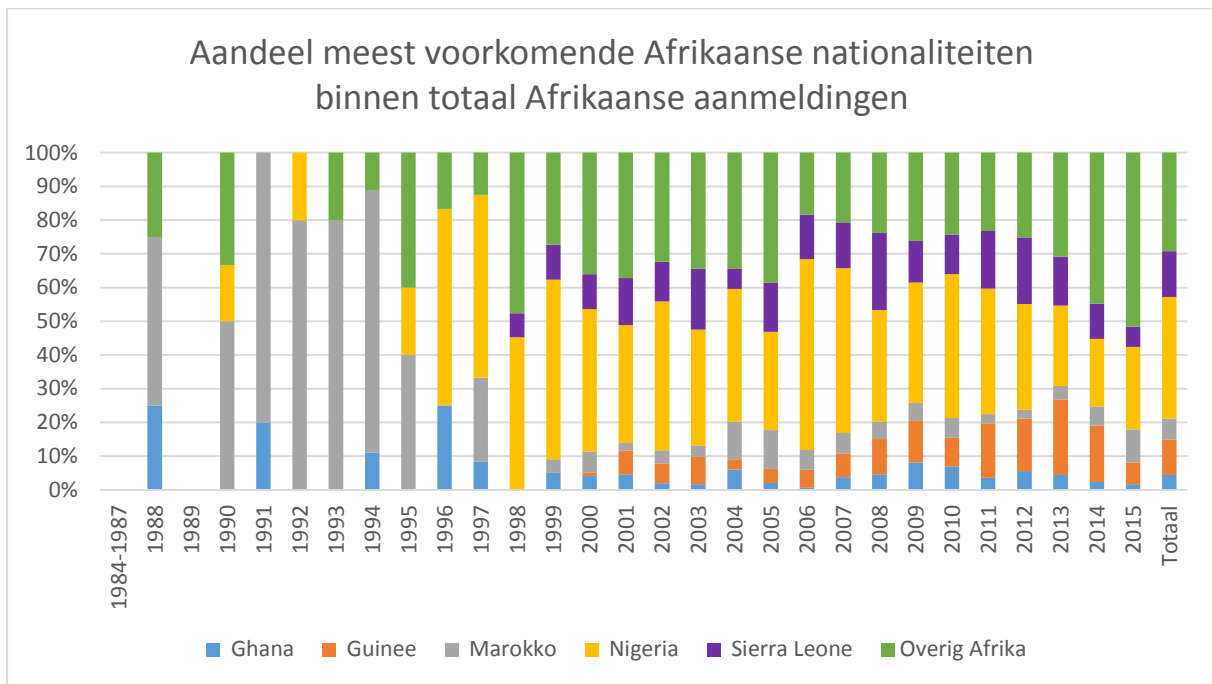
Grafiek 4: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Guineese nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

Grafiek 5: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Marokkaanse nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

Grafiek 6: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Ghanese nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

Grafiek 7: Aandeel meest voorkomende Afrikaanse nationaliteiten binnen het totaal aan Afrikaanse aanmeldingen per jaar

Van alle ontvangen aanmeldingen gedurende 32 jaar betreft 21% een aanmelding van een slachtoffer met een Afrikaanse nationaliteit (zie de grijze lijn in grafiek 2 t/m 6; kolom Totaal); 8% van het totaal betreft een aanmelding van een slachtoffer met een Nigeriaanse nationaliteit (zie grafiek 2; kolom Totaal). De Nigeriaanse nationaliteit komt dan ook vaak in de jaarrapportages terug in de top 10 van meest aangemelde nationaliteiten. In de jaarrapportages van bijvoorbeeld 2013, 2014 en 2015 staat Nigeria respectievelijk op de 5^e, 7^e en 6^e plaats, onder landen als Nederland, Roemenië, Bulgarije en Hongarije.

Grafiek 2 laat eveneens zien dat de Nigeriaanse nationaliteit pas vanaf 1996 een noemenswaardig percentage van het totaal aantal aanmeldingen inneemt; de jaren ervoor is het aandeel aanmeldingen van slachtoffers met een Nigeriaanse nationaliteit veel kleiner.

Het aandeel Afrikaanse aanmeldingen in het jaar 1988 en in de periode 1990 t/m 1995 wordt voornamelijk geleverd door aanmeldingen van Marokkaanse slachtoffers (zie grafiek 5). In 1989 en 1991 zijn er ook aanmeldingen van Ghanese slachtoffers. Deze aanmeldingen vormen resp. 3% en 5% van aanmeldingen alle aanmeldingen (zie grafiek 6).

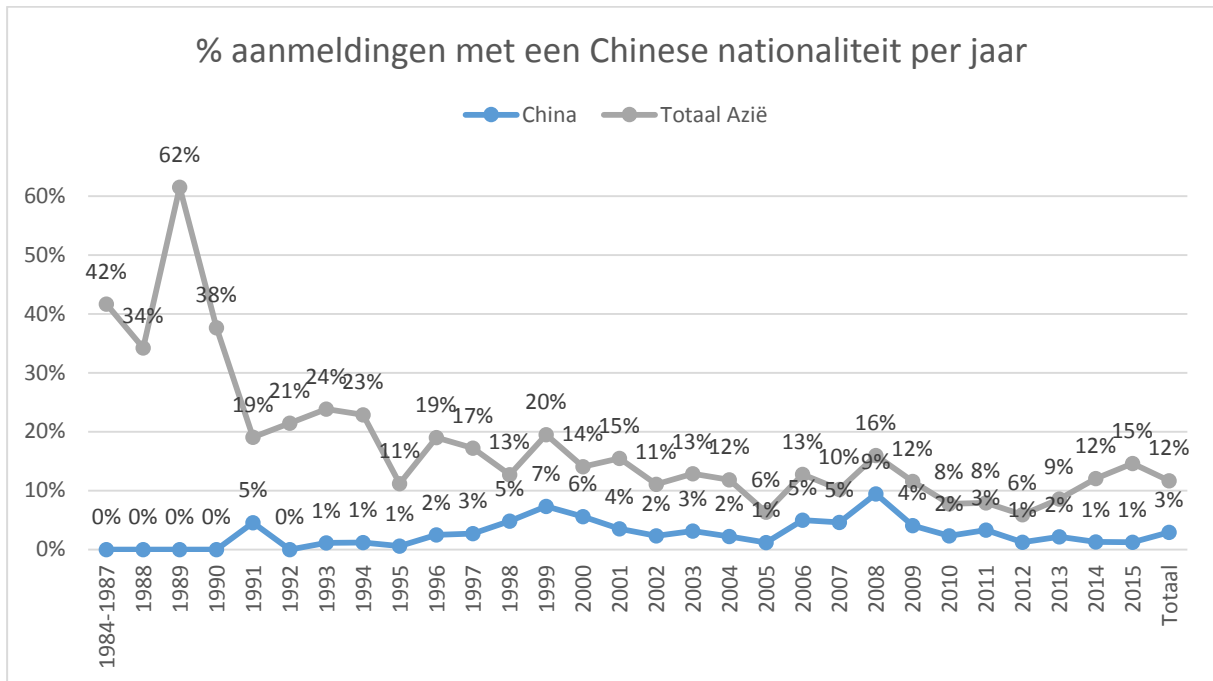
Opvallend is het hoge percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Marokkaanse nationaliteit in 1991. Vanwege het ontbreken van nadere data, is het echter onduidelijk wat de toename van deze nationaliteit in dit jaar verklaart. Wellicht dat de wapenstilstand in 1991 in de oorlog van Marokko met de Westelijke Sahara hier een rol in heeft gespeeld.

Grafiek 7 geeft aan hoeveel procent van de 21% Afrikaanse aanmeldingen bestaat uit bijvoorbeeld de Nigeriaanse nationaliteit.

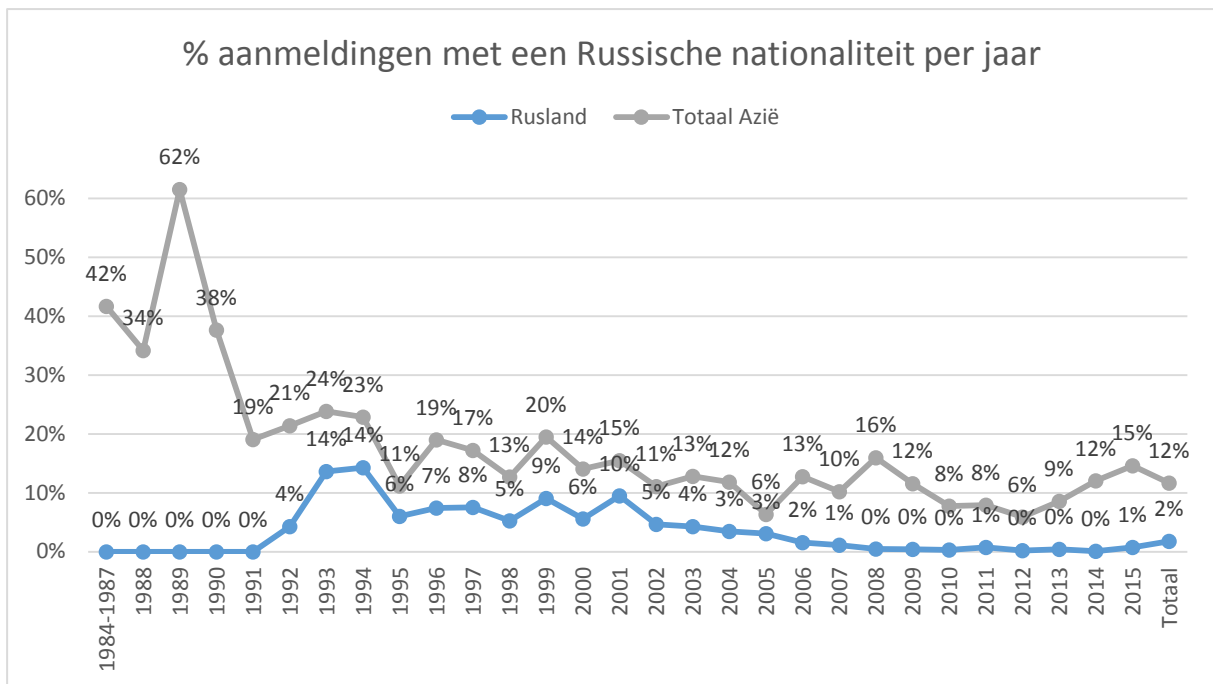
De grafiek laat zien dat Nigeria vanaf 1995/1996 goed vertegenwoordigd blijft. Verder is er te zien dat het aandeel Marokkaanse aanmeldingen binnen de aanmeldingen vanuit Afrika vanaf 1988 sterk is afgenomen en dat de Sierra Leonese aanmeldingen vanaf 1998, en de Guineese aanmeldingen vanaf 2000 een belangrijk deel uitmaken van de aanmeldingen van slachtoffers met een Afrikaanse nationaliteit. Hierdoor komt het aandeel van de Sierra Leonese en Guineese aanmeldingen uit op resp. 3% en 2% van het totaal aantal aanmeldingen.

Het aandeel Ghanese slachtoffers in de Afrikaanse aanmeldingen is in 1988, 1991 en 1996 hoog; vanaf 1997 is deze nationaliteit een terugkerend maar kleiner deel van het totaal aantal Afrikaanse aanmeldingen.

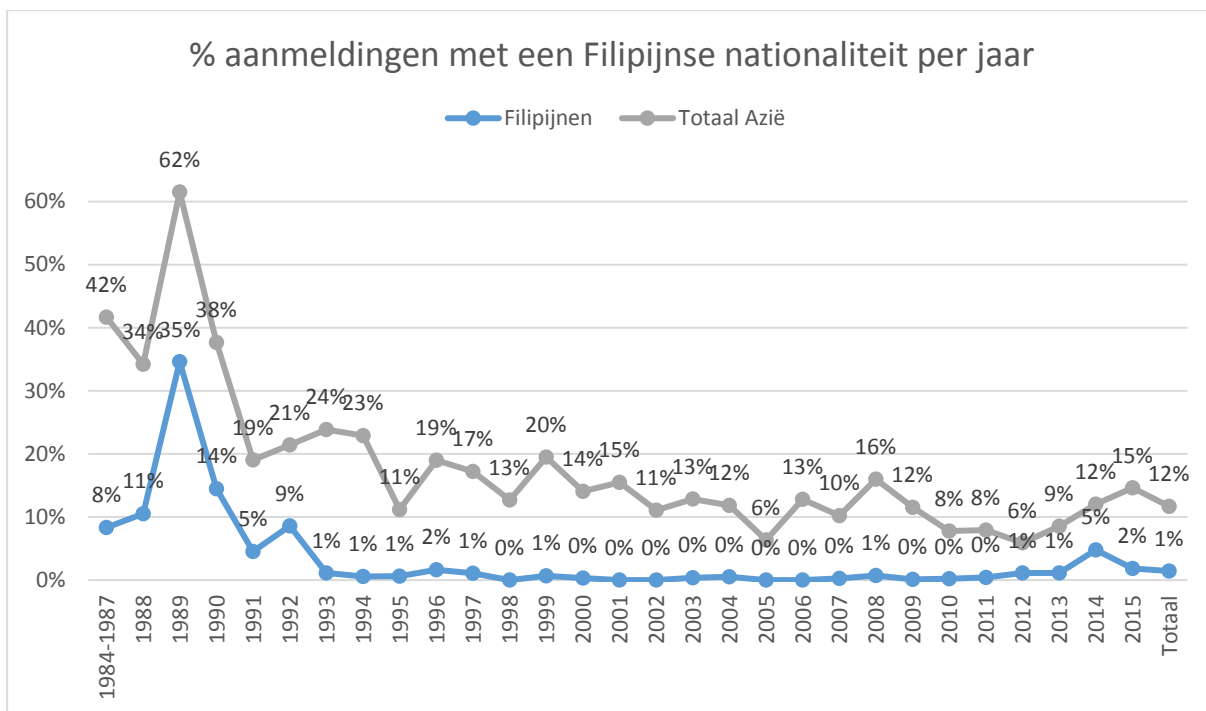
4b. Continent Azië:

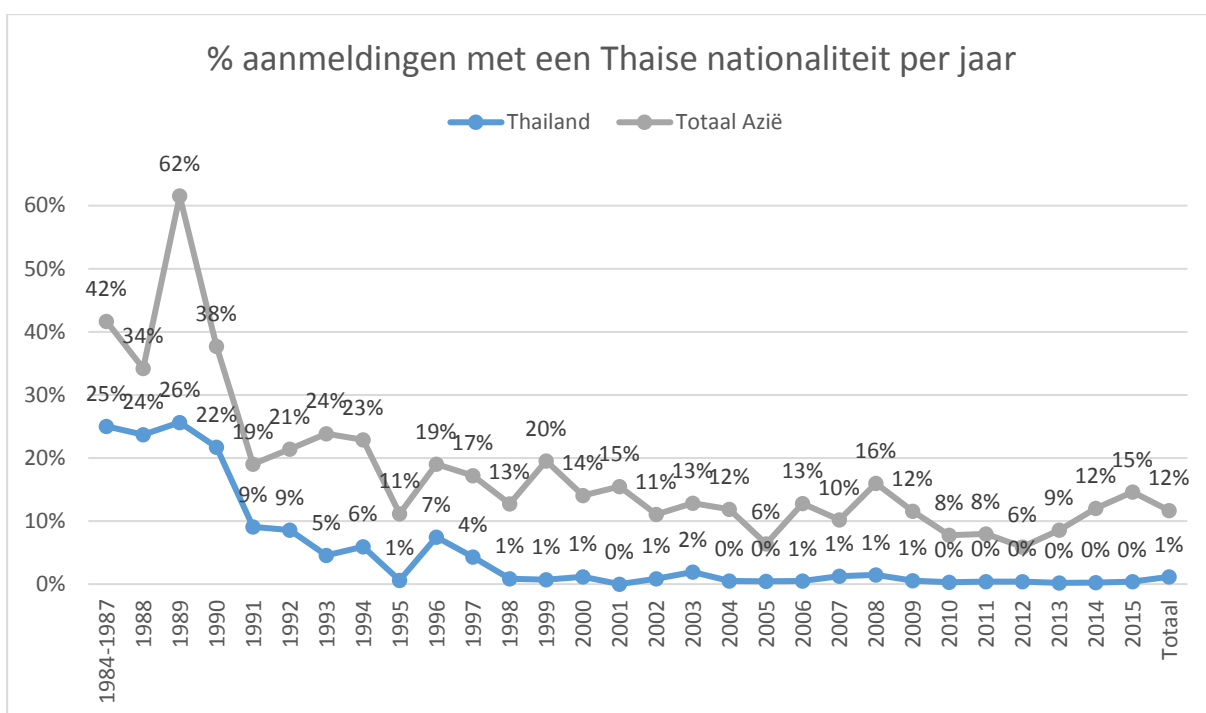
Grafiek 8: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Chinese nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

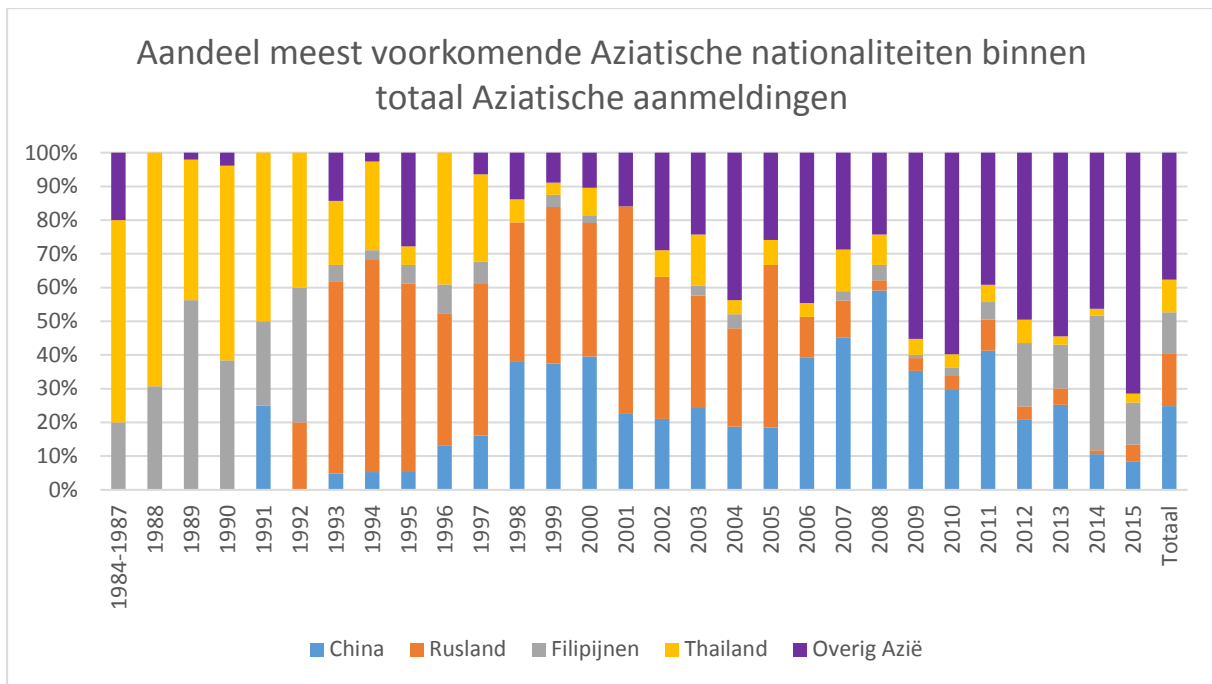
Grafiek 9: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Russische nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

Grafiek 10: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Filipijnse nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

Grafiek 11: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Thaise nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

Grafiek 12: Aandeel meest voorkomende Aziatische nationaliteiten binnen het totaal aan Aziatische aanmeldingen per jaar

Van alle ontvangen aanmeldingen gedurende 32 jaar betreft 12% een aanmelding van een slachtoffer met een Aziatische nationaliteit (zie de grijze lijn in grafiek 8 t/m 11; kolom Totaal). 3% van alle aanmeldingen betreft een Chinees slachtoffer; 2% een Russisch, 1% een Filipijns en opnieuw 1% een Thais slachtoffer. Deze nationaliteiten vormen het grootste aandeel binnen de Aziatische nationaliteiten.

Het aandeel aanmeldingen van slachtoffers met een Chinese nationaliteit is noemenswaardig gedurende de periode 1998 t/m 2001 en de periode 2006 t/m 2009. Gedurende deze jaren vormen de Chinese aanmeldingen tussen de 4 en 9% van het totaal aantal aanmeldingen. Ook de 5% in het jaar 1991 springt in het oog.

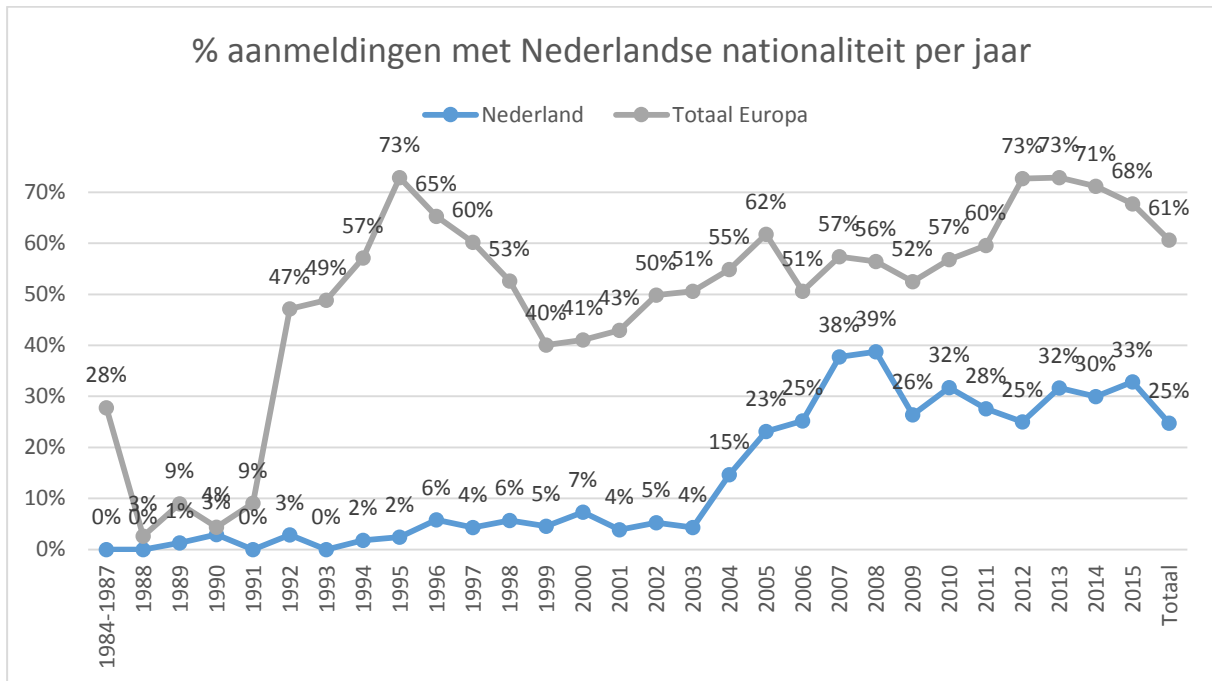
M.b.t. de Russische aanmeldingen valt de periode 1992 t/m 2003 op. Gedurende deze periode vormen deze aanmeldingen tussen de 4 tot 14% van het totaal aantal aanmeldingen.

De aanmeldingen in de periode 1984 t/m 1992 van slachtoffers met een Filipijnse nationaliteit en de aanmeldingen in de periode 1984 t/m 1994 van slachtoffers met een Thaise nationaliteit vallen op door het hoge percentage (tussen 5% en 35%). Deze twee nationaliteiten vormen samen een groot aandeel van de Aziatische aanmeldingen in deze periode, waarna het aandeel bijna verdwijnt, met uitzondering van de Filipijnse nationaliteit in 2014. In dat jaar zijn er twee opsporingsonderzoeken gehouden waarin meerdere Filipijnse slachtoffers betrokken waren⁵.

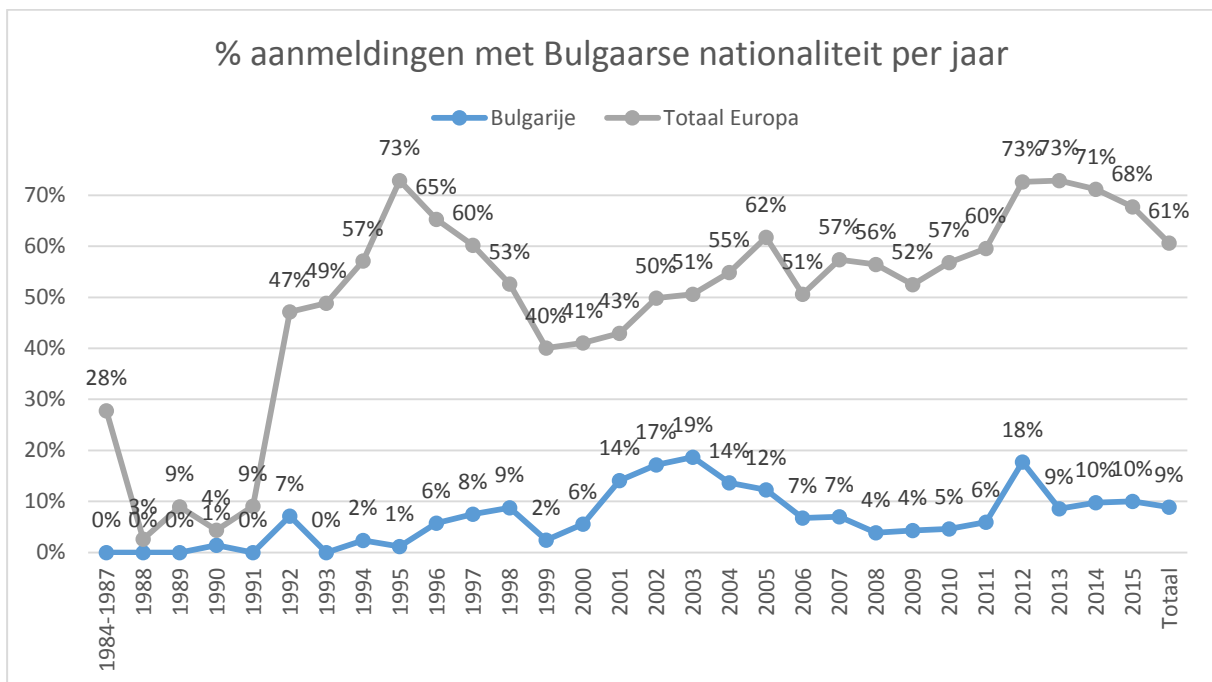
Grafiek 12 laat mooi zien hoe de verhouding tussen de verschillende nationaliteiten zich afwisselt (binnen de 12% aanmeldingen met een Aziatische nationaliteit); tot ca 1992 vormen de Filipijnse en Thaise nationaliteit het grootste deel van de Aziatische aanmeldingen, daarna komen de aanmeldingen van Russische slachtoffers in beeld en ondertussen neemt ook het aandeel aanmeldingen van slachtoffers met een Chinese nationaliteit gestaag toe om uiteindelijk een aantal jaren het grootste aandeel van de Aziatische aanmeldingen te vormen. Vanaf 2012 wordt tot slot het aandeel Filipijnse aanmeldingen weer groter.

⁵ Het betreft een onderzoek naar uitbuiting in de binnenvaart en op een boorplatform

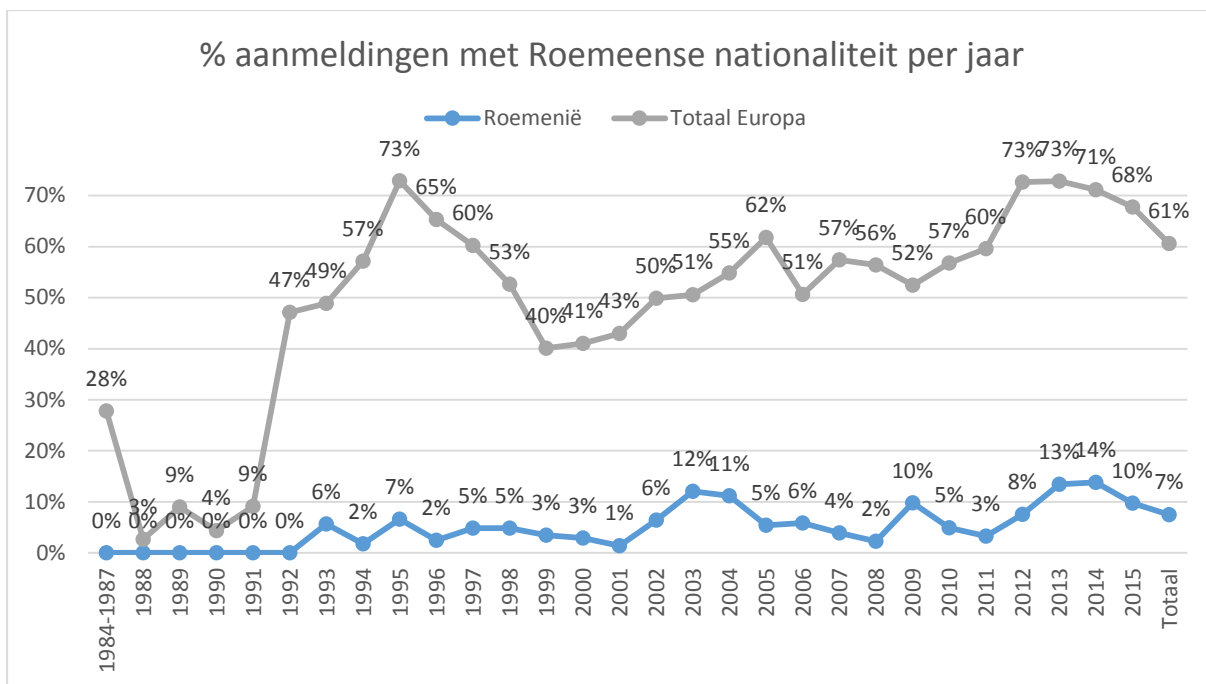
4c. Continent Europa:

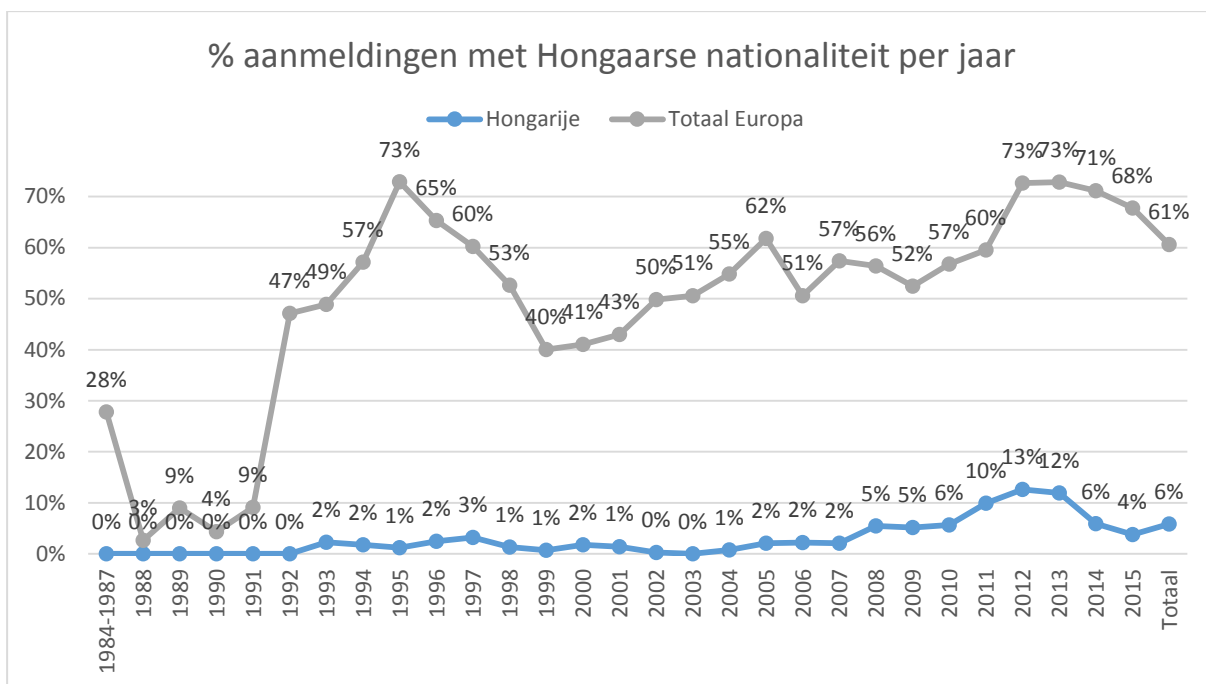
Grafiek 13: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Nederlandse nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

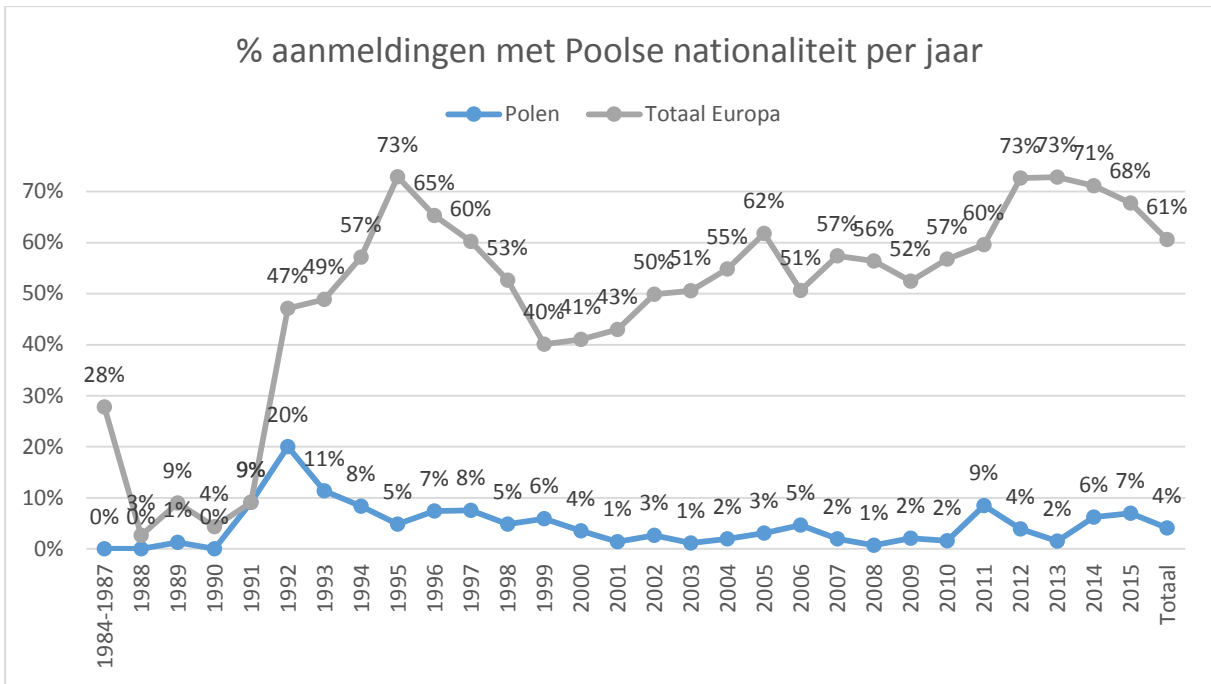
Grafiek 14: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Bulgaarse nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

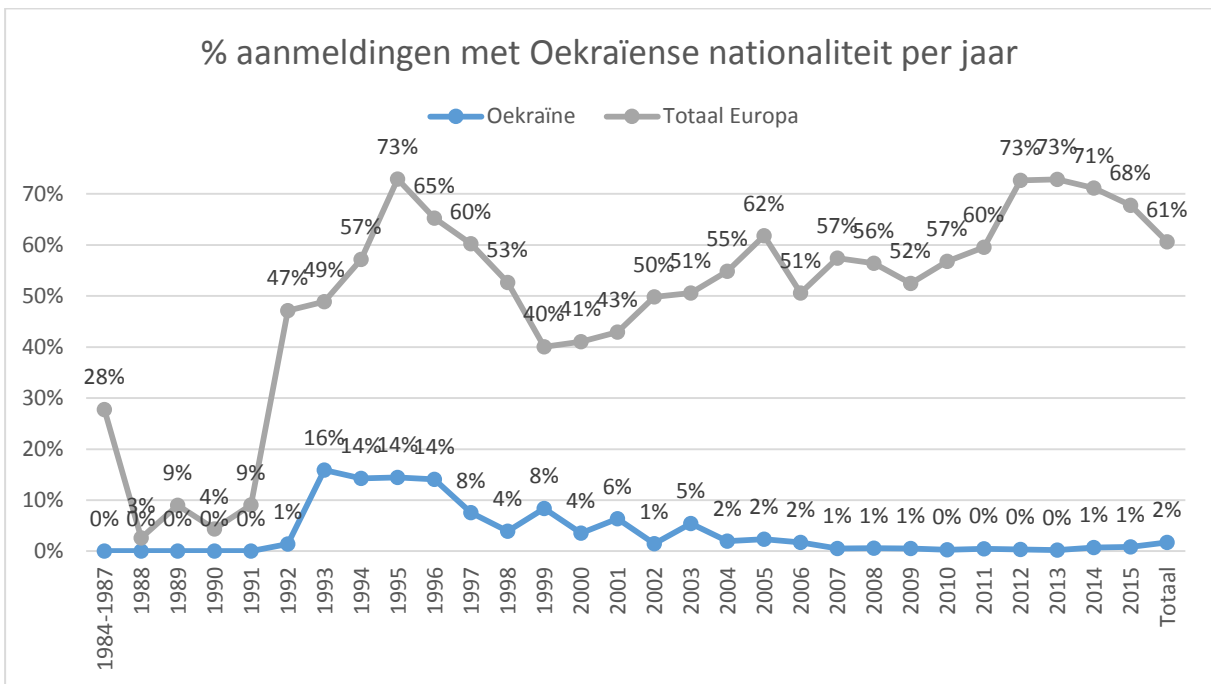
Grafiek 15: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Roemeense nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

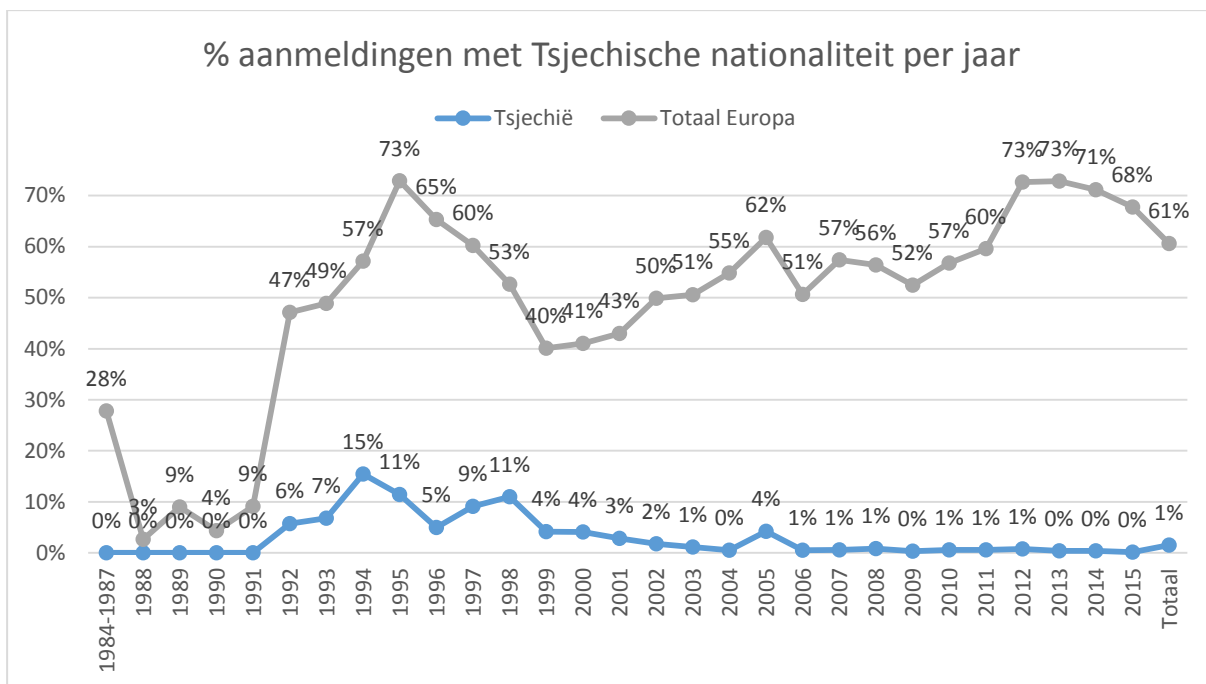
Grafiek 16: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Hongaarse nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

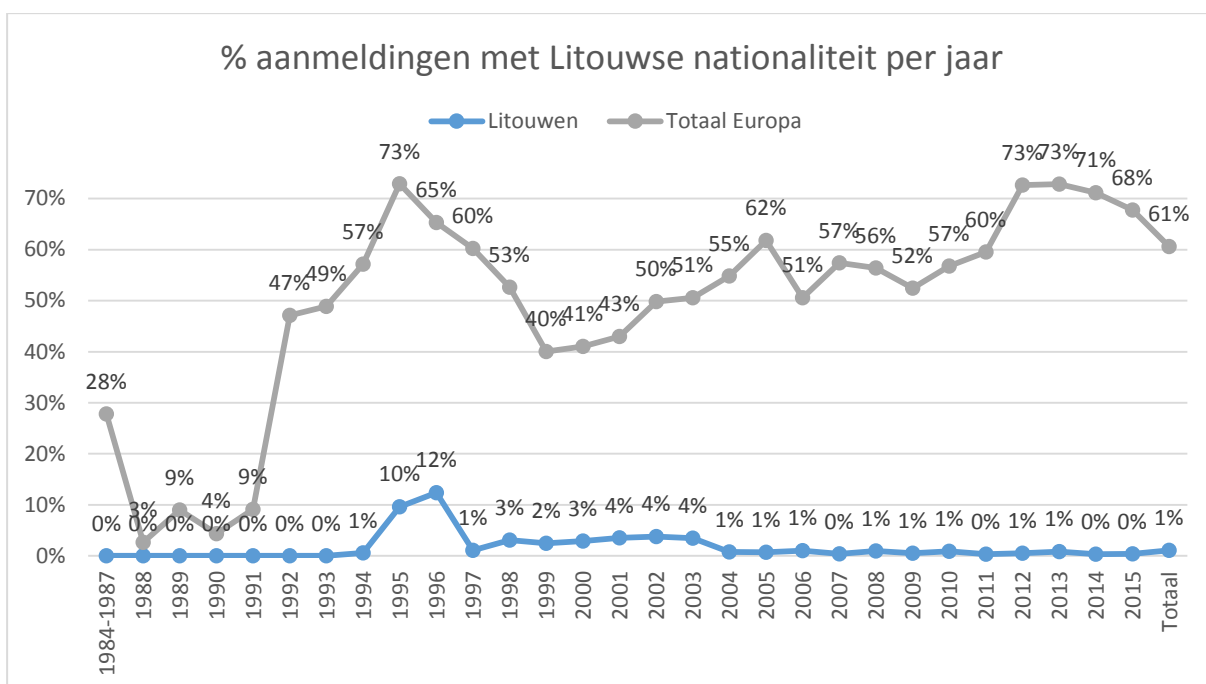
Grafiek 17: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Poolse nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

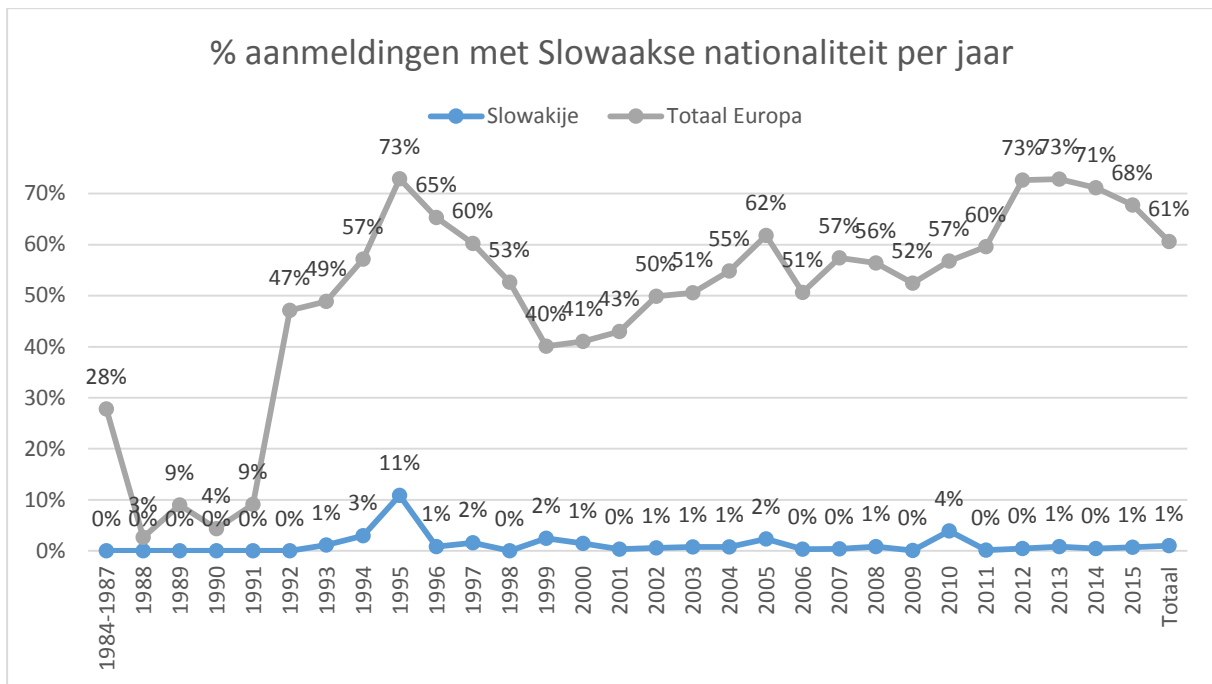
Grafiek 18: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Oekraïense nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

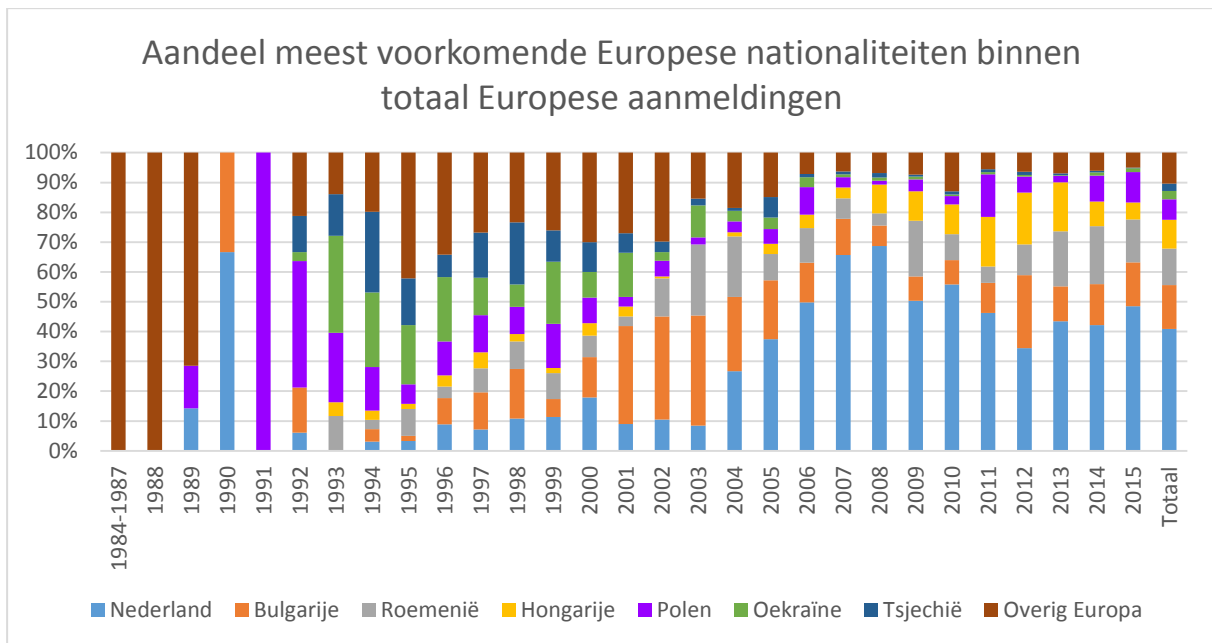
Grafiek 19: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Tsjechische nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

Grafiek 20: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Litouwse nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

Grafiek 21: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Slowaakse nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

Grafiek 22: Aandeel meest voorkomende Europese nationaliteiten binnen het totaal aan Europese aanmeldingen per jaar

Van alle ontvangen aanmeldingen gedurende 32 jaar betreft 61% een aanmelding van een slachtoffer met een Europese nationaliteit (zie de grijze lijn in grafiek 13 t/m 21; kolom Totaal). Vanaf 1992 vormt het aandeel van aanmeldingen van slachtoffers met een Europese nationaliteit het grootste deel van het totaal aantal aanmeldingen (zie grafiek 1).

De nationaliteiten Bulgars, Hongaars, Nederlands en Roemeens zijn meestal in de jaarrapportages terug te vinden in de top 5 van meest aangemelde nationaliteiten. Dit is terug te vinden in de totaalpercentages van de grafieken 13 t/m 21: 25% van de slachtoffers die in de afgelopen 32 jaar zijn aangemeld, heeft de Nederlandse nationaliteit. Daarnaast betreft 9% van alle aanmeldingen een slachtoffer van Bulgaarse nationaliteit, 7% een slachtoffer van Roemeense nationaliteit en 6% een slachtoffer van Hongaarse nationaliteit.

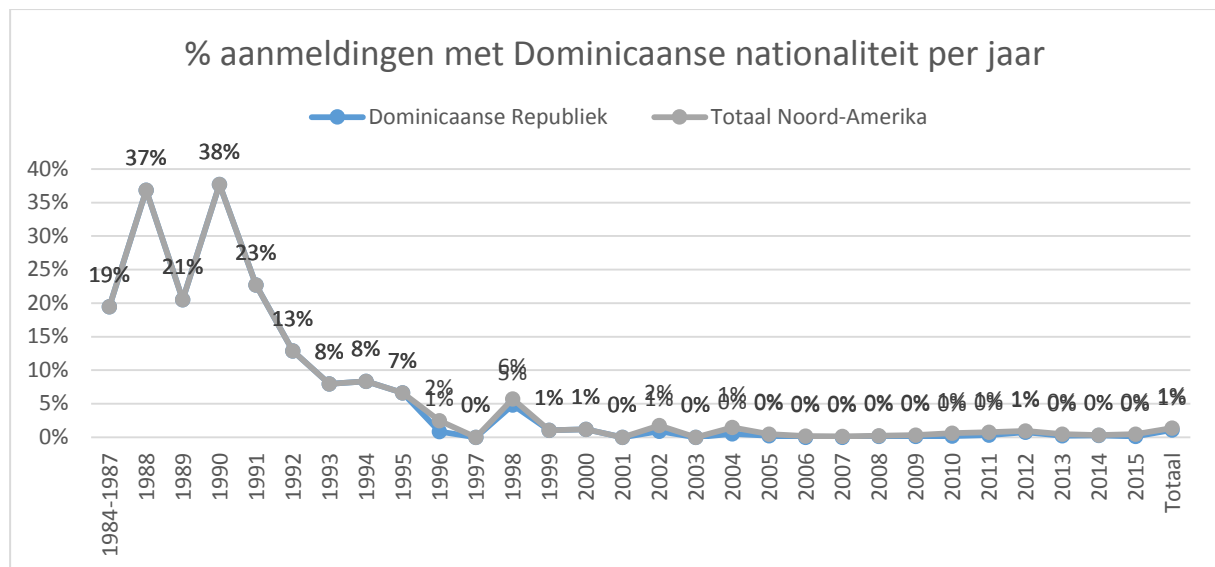
De Nederlandse nationaliteit is echter niet altijd zo prominent onder de aanmeldingen aanwezig geweest; eigenlijk is dit pas het geval vanaf 2004-2005 (zie grafiek 13).

Verder betreft 4% van alle meldingen een Pools slachtoffer. Vanaf 1991 tot ca 2000 neemt deze nationaliteit een noemenswaardig deel van alle meldingen in. Daarna neemt het aandeel af om in 2011 met 9% van het totaal terug te komen. In 2013 daalt het aandeel weer, maar in 2014 en 2015 betreft opnieuw een aanzienlijk deel van de meldingen een slachtoffer met de Poolse nationaliteit.

Tot slot kennen meldingen van slachtoffers met een Oekraïense, Tsjechische, Litouwse en Slowaakse eveneens een periode waarin er naar verhouding meer meldingen zijn. Dit is grofweg in de 2^e helft van de 90'er jaren.

Grafiek 22 laat zien hoe de meest voorkomende Europese nationaliteiten zich (binnen de 61% van het totaal aantal meldingen) tot elkaar verhouden over de jaren. Er is bijvoorbeeld te zien dat de Oekraïense nationaliteit begin jaren '90 redelijk vaak voorkomt.

4d. Continent Noord-Amerika:

Grafiek 23: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Dominicaanse nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

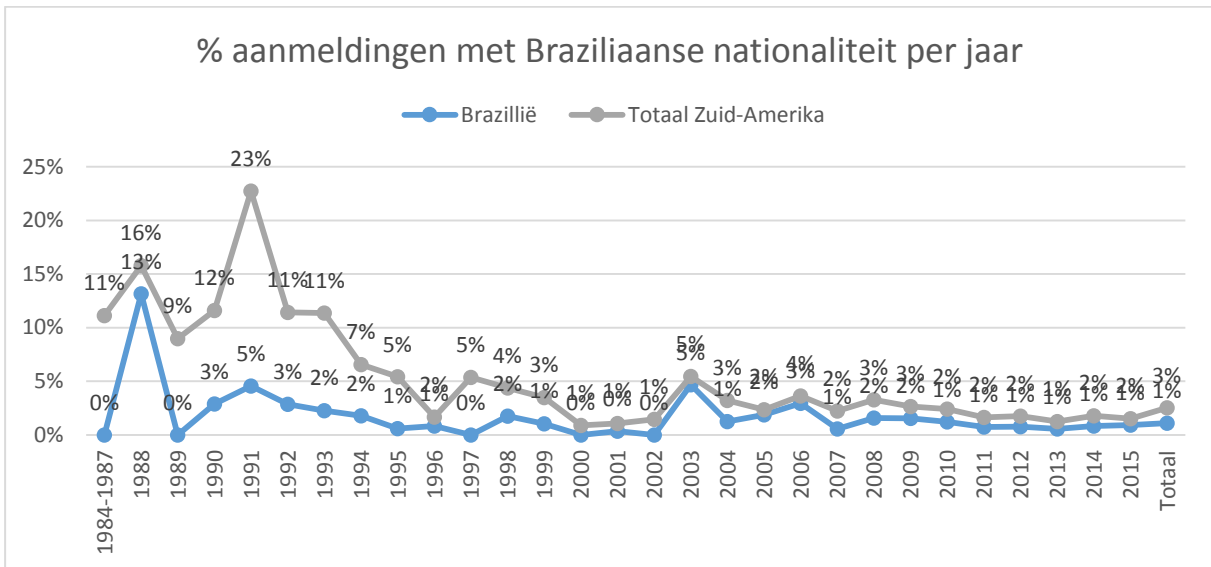
Het aandeel aanmeldingen van slachtoffers afkomstig uit Noord-Amerika, ligt laag in vergelijking met de andere continenten (1% van alle aanmeldingen).

Binnen de Noord-Amerikaanse nationaliteiten is eigenlijk slechts één nationaliteit noemenswaardig en dat is de Dominicaanse nationaliteit. Zoals de grafiek aangeeft, is deze nationaliteit vaak ook de enige Noord-Amerikaanse nationaliteit waarvan meerdere meldingen zijn ontvangen. Sinds het begin van de dataverzameling tot 1995 en in het jaar 1998 heeft deze nationaliteit een redelijk tot groot deel van het totaal aantal meldingen uitgemaakt (tussen de 6% en 38%); daarna vormt deze nationaliteit slechts een klein deel van alle meldingen.

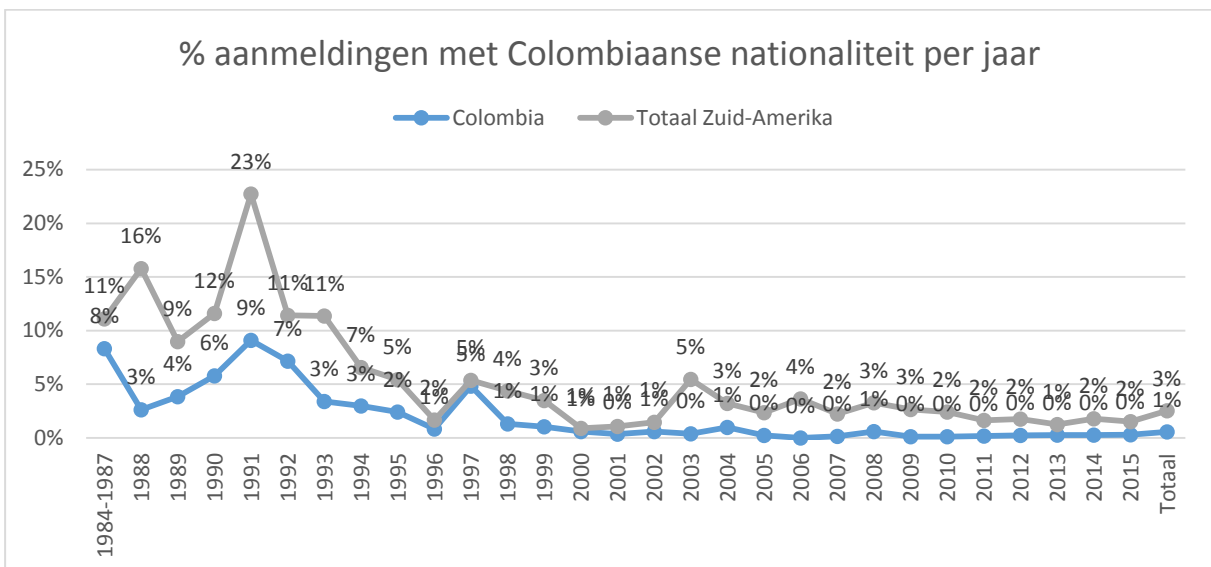
4e. Continent Oceanië:

Het aantal meldingen vanuit het continent Oceanië is zeer gering (1 melding in de afgelopen 32 jaar). De landen van Oceanië worden daarom hier niet in een grafiek weergegeven.

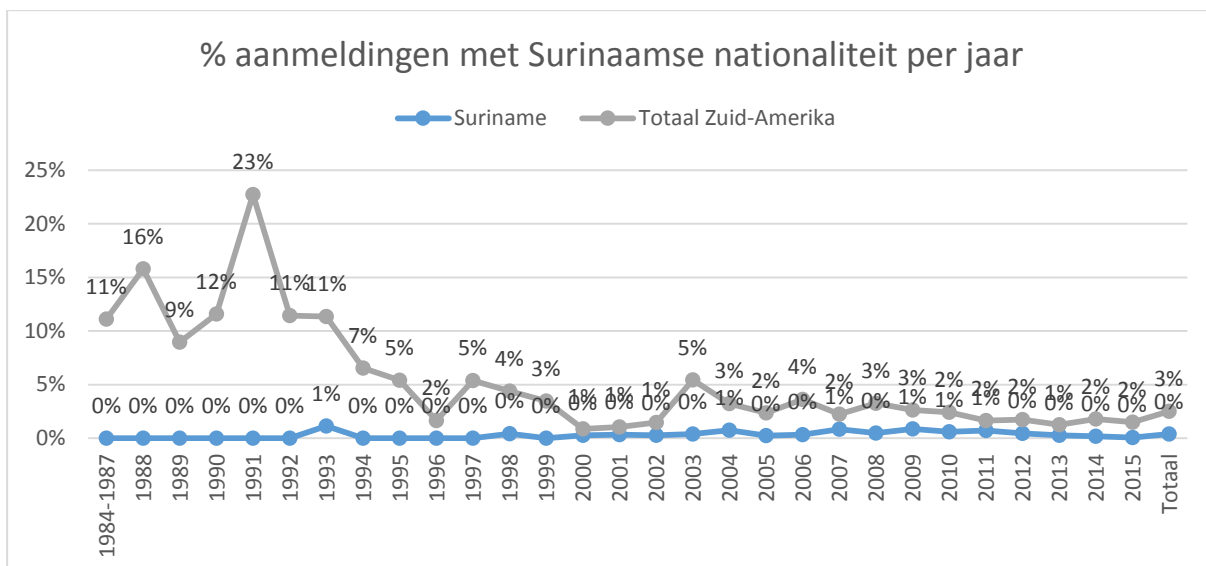
4f. Continent Zuid-Amerika:

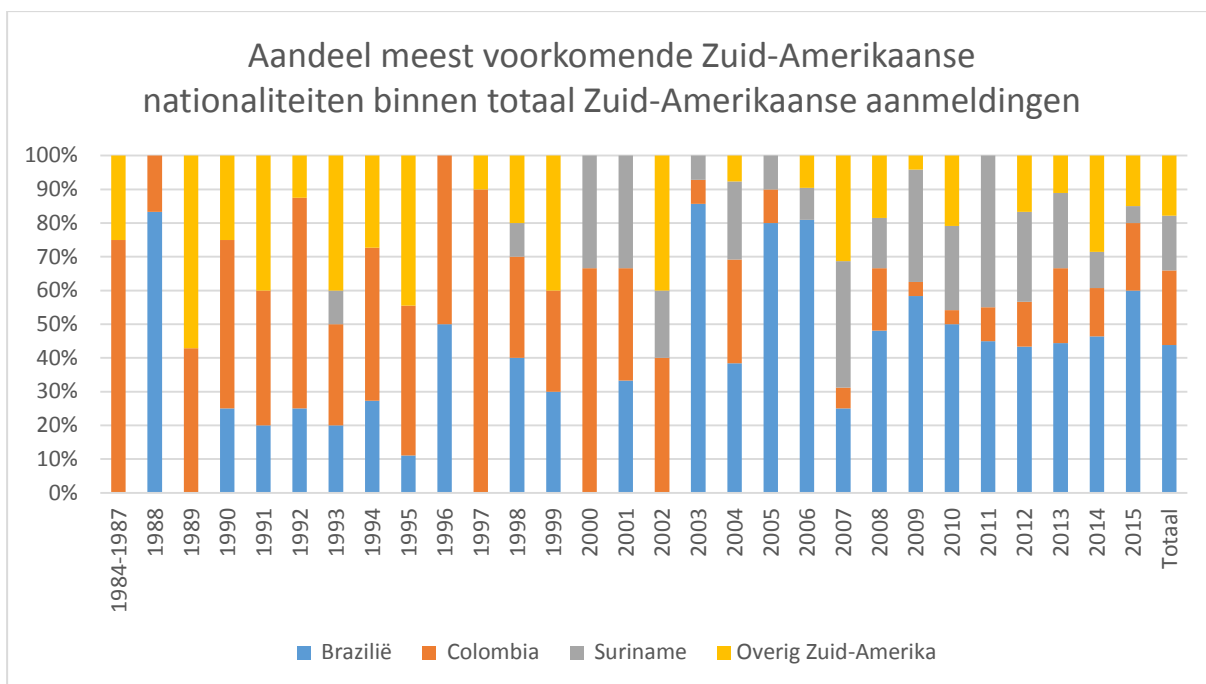
Grafiek 24: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Braziliaanse nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

Grafiek 25: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Colombiaanse nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

Grafiek 26: Percentage aanmeldingen van slachtoffers met een Surinaamse nationaliteit op het totaal aantal aanmeldingen per jaar

Grafiek 27: Aandeel meest voorkomende Zuid-Amerikaanse nationaliteiten binnen het totaal aan Zuid-Amerikaanse aanmeldingen per jaar

Van alle aanmeldingen die in de afgelopen 32 jaar zijn ontvangen, betreft 3% een aanmelding van een slachtoffer met een Zuid-Amerikaanse herkomst (zie de grijze lijn in grafiek 24 t/m 26; kolom Totaal).

Daarvan bestaat 1% van de aanmeldingen uit slachtoffers met een Braziliaanse nationaliteit. Een ander procent bestaat uit de aanmeldingen van slachtoffers met een Colombiaanse nationaliteit. De Braziliaanse nationaliteit vormt in het jaar 1988 13% van alle aanmeldingen en in de jaren 1990 t/m 1992, 2003 en 2006 tussen de 3% en 5% van het totaal aantal aanmeldingen. Voor de Colombiaanse nationaliteit geldt dat in de periode 1984 t/m 1994 en 1997 het aandeel tussen de 3% en 9% ligt.

Het aantal aanmeldingen van slachtoffers met een Surinaamse nationaliteit is relatief klein, maar wordt hier desondanks getoond, omdat deze nationaliteit binnen de 3% Zuid-Amerikaanse aanmeldingen toch nog een redelijk aandeel inneemt (zie grafiek 27).

5. Opmerkingen m.b.t. de data

Voor deze rapportage is gebruik gemaakt van de data die CoMensha vanaf 1984 heeft verzameld over aanmeldingen van slachtoffers van mensenhandel.

De manier van data verzamelen is in de loop der jaren veranderd. Hierdoor zijn over de periode van 32 jaar niet steeds dezelfde data beschikbaar. M.b.t. deze rapportage is van belang om te noemen dat t/m het jaar 2000 het land van herkomst is geregistreerd en niet de nationaliteit; vanaf 2001 is informatie m.b.t. beide variabelen vastgelegd.

Voor deze rapportage is van beide variabelen gebruik gemaakt; t/m het jaar 2000 is de informatie m.b.t. het land van herkomst gebruikt en vanaf 2001 is de informatie m.b.t. nationaliteit gekozen.

De ervaring is dat de informatie van deze variabelen vaak overeenkomt, echter niet in alle gevallen. Dit komt de accuratesse van deze rapportage uiteraard niet ten goede.

Daarnaast heeft CoMensha te maken met dynamische data; d.w.z. dat gegevens nog kunnen wijzigen; denk hierbij bijvoorbeeld aan de B8-verblijfstatus; die kan veranderen van bedenktijd, naar aangifte, naar sepot. Maar ook minder voor de hand liggende data kunnen op een later moment nog wijzigen, omdat er onderzoek naar het slachtofferschap plaats vindt en er meer informatie beschikbaar komt. Dit kan bijvoorbeeld als gevolg hebben dat een aangemeld slachtoffer geen slachtoffer van mensenhandel blijkt te zijn, maar bijvoorbeeld van huiselijk geweld. Het aantal gerapporteerde slachtoffers per jaar kan dus op een later moment nog worden bijgesteld.

Verder maakt het ontbreken van gedigitaliseerde databestanden van de eerste jaren van het bestaan van CoMensha (toen nog StV) het niet mogelijk om twijfels m.b.t. de gegevens over die periode te verifiëren. Zo zijn er publicaties met verschillende aantallen slachtoffers met een bepaald land van herkomst. In deze gevallen is de informatie uit jaarverslagen van CoMensha en/of BNRM als uitgangspunt genomen.

Tot slot is CoMensha voor de aanmeldingen afhankelijk van signalering van slachtoffers en de bereidwilligheid van ketenpartners om slachtoffers te melden. Wanneer een slachtoffer niet gesignaleerd wordt of wanneer een ketenpartner niet in de gelegenheid is om een slachtoffer te melden, houdt dat automatisch in dat rapportages minder volledig zijn.

Voor deze rapportage betekenen deze kanttekeningen dat niet te verwachten is dat het exacte aantal slachtoffers mensenhandel in Nederland bij CoMensha bekend is en ook dat er niet altijd precies weergegeven kan worden hoeveel slachtoffers met een bepaalde nationaliteit er in de afgelopen 32 jaar zijn aangemeld bij CoMensha. Daarnaast kan het totaal aantal slachtoffers met een bepaalde nationaliteit afwijken van wat er in een eerdere publicatie is vermeld.

6. Conclusie

Gedurende de afgelopen 32 jaar zijn er verschuivingen geweest in de nationaliteiten van slachtoffers die bij CoMensha (StV) zijn aangemeld.

In de beginjaren van CoMensha bestond het grootste deel van de aanmeldingen uit slachtoffers uit Azië en Noord-Amerika; vanaf 1992 wijzigt dit naar slachtoffers met een Europese nationaliteit. Begin jaren '90 neemt het aandeel Noord-Amerikaanse slachtoffers sterk af; het aandeel Aziatische slachtoffers blijft onder de 25% schommelen. Vanaf 1996 neemt het aandeel aangemelde slachtoffers met een Afrikaanse nationaliteit toe. Het aandeel van slachtoffers met deze nationaliteit neemt vanaf 1998 t/m 2014 de tweede positie in, achter het aandeel slachtoffers met een Europese nationaliteit.

8% van alle aanmeldingen betreft een Nigeriaans slachtoffer. Binnen de aanmeldingen van slachtoffers met een Afrikaanse nationaliteit, neemt de Nigeriaanse nationaliteit dan ook een belangrijk gedeelte in.

Binnen de aanmeldingen van slachtoffers met een Aziatische nationaliteit, is het aandeel van Filipijnse en Thaise slachtoffers afgenomen en het aandeel Russische en Chinese toegenomen. Voor de aanmeldingen van slachtoffers uit het Europese continent geldt dat het grootste aandeel slachtoffers de Nederlandse nationaliteit heeft. Daarnaast zorgen aanmeldingen van slachtoffers met een Roemeense en Bulgaarse nationaliteit voor een groot deel van de Europese aanmeldingen en kwam begin jaren '90 de Oekraïense nationaliteit redelijk vaak voor.

Vanuit het continent Noord-Amerika is het vooral de Dominicaanse nationaliteit die ervoor zorgt dat dit continent terug te vinden is tussen de andere continenten. Met name in de periode eind jaren '80 en begin jaren '90 vormt deze nationaliteit een behoorlijk aandeel van alle aanmeldingen.

Het continent Oceanië is nauwelijks vertegenwoordigd onder de aanmeldingen.

Tot slot is de Braziliaanse nationaliteit de nationaliteit die het grootste deel van de aanmeldingen vanuit Zuid-Amerika voor zijn rekening neemt; gevolgd door Colombia, waarbij globaal gezien, de Colombiaanse nationaliteit met name vóór het jaar 2000 en de Braziliaanse nationaliteit met name na het jaar 2000 goed vertegenwoordigd is.

Waarom bepaalde nationaliteiten meer of minder bij CoMensha worden aangemeld, is niet in deze rapportage onderzocht; hier en daar is wel een suggestie gedaan. De algemene push- en pullfactoren, zoals armoede en gebrek aan werkgelegenheid zullen zeer waarschijnlijk een rol spelen, maar er kan ook gedacht worden aan oorlogssituaties, verandering in wetgeving waardoor het onveiliger wordt voor bepaalde mensen om in hun land te blijven en/of het bestaan van aantrekkelijke reisroutes.

Beter inzicht in de redenen van mensen om hun land te verlaten en naar Nederland te gaan, biedt meer aangrijpingspunten om tot geschikte preventieve maatregelen te komen waarmee slachtofferschap van mensenhandel voorkomen kan worden. Nader onderzoek naar de push- en pullfactoren specifiek voor Nederland, wordt dan ook aangeraden. CoMensha hoopt met deze rapportage daar een bijdrage aan te leveren.

7. Over CoMensha

CoMensha is het landelijke coördinatiecentrum tegen mensenhandel in Nederland. CoMensha heeft vanuit het Ministerie van Veiligheid en Justitie de opdracht gekregen om de feiten over de aard en omvang van slachtoffers van mensenhandel in Nederland te registreren. Daarnaast coördineert CoMensha hulp en opvang voor slachtoffers van mensenhandel. Hiermee heeft CoMensha een unieke positie in Nederland. CoMensha informeert, geeft voorlichting, training, gevraagd en ongevraagd advies en beïnvloedt het beleid met betrekking tot mensenhandel in Nederland. CoMensha werkt nauw samen met de Politie, de Koninklijke Marechaussee, verschillende ministeries en gemeenten, maar ook met andere Ngo's, opvanginstellingen, jeugdzorginstellingen en de advocatuur. CoMensha werkt altijd vanuit het slachtofferperspectief.

Registratie

CoMensha brengt slachtoffers van mensenhandel in beeld. Dat doen we door aanmeldingen van slachtoffers van mensenhandel te registreren en anoniem over hen te rapporteren. Wij laten weten hoe oud ze zijn, waar ze vandaan komen en in welke sector de uitbuiting plaatsvond. CoMensha verzamelt deze gegevens in opdracht van het ministerie van Veiligheid en Justitie, onder andere voor de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen (NRM). Daarnaast gebruiken wij deze informatie voor het signaleren van knelpunten, succesfactoren en tendensen in de uitvoering van het mensenhandelbeleid, alsmede voor agendering en beleidsadvies met betrekking tot de aanpak van mensenhandel.

Coördinatie van zorg en opvang

Slachtoffers hebben recht op een veilige opvang en andere voorzieningen, zoals (medische) zorg en juridische bijstand. Hebben ze opvang, een advocaat of bijvoorbeeld een dokter nodig? CoMensha coördineert de opvang van, zorg voor en hulpverlening aan slachtoffers van mensenhandel. In Nederland worden slachtoffers van mensenhandel opgevangen in de categorale opvang mensenhandel (COSM) en in de vrouwen- en maatschappelijke opvang. Een veilige omgeving is een absolute voorwaarde om slachtoffers van mensenhandel te kunnen helpen. Zo kunnen zij een stabiele en nieuwe toekomst opbouwen. In Nederland of in het land van herkomst.

Informatie en advies

CoMensha informeert en adviseert overheden en ketenpartners en voorziet hen van relevante data, trends en ontwikkelingen met betrekking tot de aanpak van mensenhandel. Informatie- en adviesvragers zijn vooral hulp- en opvangorganisaties, opsporingsdiensten, advocaten en overheidsinstellingen die betrokken zijn bij slachtoffers van mensenhandel.

Volg CoMensha op social media!

/CoMensha

/comensha.nl

www.comensha.nl

Bijlage A: Totaal aantal aanmeldingen per nationaliteit in de periode 1984 t/m 2015⁶

Land	Werelddeel	Aantal
Afghanistan	Azië	43
Albanië	Europa	77
Algerije	Afrika	7
Andorra	Europa	geen
Angola	Afrika	86
Antigua en Barbuda	Noord-Amerika	1
Argentinië	Zuid-Amerika	1
Armenië	Azië	50
Australië	Oceanië	geen
Azerbeidzjan	Azië	18
Bahama's	Noord-Amerika	geen
Bahrein	Azië	geen
Bangladesh	Azië	11
Barbados	Noord-Amerika	geen
Belarus	Europa	57
België	Europa	15
Belize	Noord-Amerika	geen
Benin	Afrika	15
Bhutan	Azië	geen
Bolivia	Zuid-Amerika	1
Bosnië en Herzegovina	Europa	24
Botswana	Afrika	geen
Brazilië	Zuid-Amerika	165
Brunei	Azië	geen
Bulgarije	Europa	1324
Burkina Faso	Afrika	4
Burundi	Afrika	19
Cambodja	Azië	geen
Canada	Noord-Amerika	3
Centraal-Afrikaanse Rep.	Afrika	geen
Chili	Zuid-Amerika	11
China	Azië	432
Colombia	Zuid-Amerika	83
Comoren	Afrika	1
Congo-Brazzaville	Afrika	13
Congo-Kinshasa	Afrika	57
Costa Rica	Noord-Amerika	1
Cuba	Noord-Amerika	8
Curaçao	Zuid-Amerika	1
Cyprus	Azië	1
Denemarken	Europa	1

Land	Werelddeel	Aantal
Djibouti	Afrika	geen
Dominica	Noord-Amerika	geen
Dominicaanse Republiek	Noord-Amerika	164
Duitsland	Europa	58
Ecuador	Zuid-Amerika	14
Egypte	Afrika	21
El Salvador	Noord-Amerika	3
Equatoriaal-Guinea	Afrika	geen
Eritrea	Afrika	66
Estland	Europa	18
Ethiopië	Afrika	24
Fiji	Oceanië	geen
Filipijnen	Azië	214
Finland	Europa	2
Frankrijk	Europa	12
Gabon	Afrika	1
Gambia	Afrika	18
Georgië	Azië	18
Ghana	Afrika	139
Grenada	Noord-Amerika	geen
Griekenland	Europa	14
Guatemala	Noord-Amerika	3
Guinee	Afrika	329
Guinee-Bissau	Afrika	15
Guyana	Zuid-Amerika	2
Haïti	Noord-Amerika	geen
Honduras	Noord-Amerika	5
Hongarije	Europa	871
Ierland	Europa	2
IJsland	Europa	2
India	Azië	80
Indonesië	Azië	68
Irak	Azië	32
Iran	Azië	24
Israël	Azië	geen
Italië	Europa	16
Ivoorkust	Afrika	42
Jamaica	Noord-Amerika	9
Japan	Azië	2
Jemen	Azië	1
Joegoslavië	Europa	39

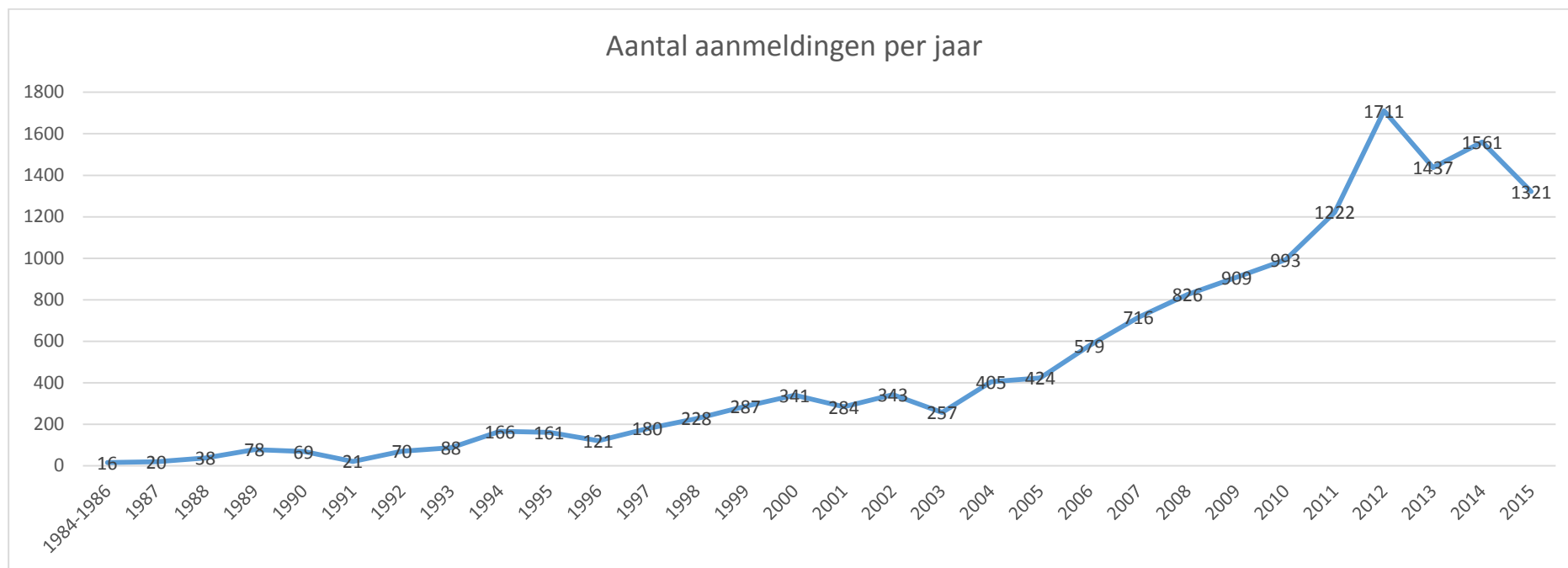
⁶ Curaçao, Kosovo, Taiwan, Tibet en Tsjetsjenië worden niet als een onafhankelijke staat beschouwd, maar zijn hier wel apart opgenomen omdat dit een precisering van de herkomst geeft. Het land Joegoslavië bestaat uiteraard niet meer; het is vanwege volledigheid toch in deze tabel opgenomen.

Land	Werelddeel	Aantal
Jordanië	Azië	geen
Kaapverdië	Afrika	6
Kameroen	Afrika	107
Kazachstan	Azië	4
Kenia	Afrika	27
Kirgizië	Azië	4
Kiribati	Oceanië	geen
Koeweit	Azië	3
Kosovo	Europa	6
Kroatië	Europa	17
Laos	Azië	geen
Lesotho	Afrika	geen
Letland	Europa	67
Libanon	Azië	2
Liberia	Afrika	49
Libië	Afrika	1
Liechtenstein	Europa	geen
Litouwen	Europa	162
Luxemburg	Europa	1
Macedonië	Europa	44
Madagaskar	Afrika	2
Malawi	Afrika	15
Malediven	Azië	geen
Maleisië	Azië	8
Mali	Afrika	9
Malta	Europa	geen
Marokko	Afrika	192
Marshall-eilanden	Oceanië	geen
Mauritanië	Afrika	5
Mauritius	Afrika	geen
Mexico	Noord-Amerika	1
Micronesia	Oceanië	geen
Moldavië	Europa	64
Monaco	Europa	geen
Mongolië	Azië	60
Montenegro	Europa	5
Mozambique	Afrika	geen
Myanmar	Azië	geen
Namibië	Afrika	3
Nauru	Oceanië	geen
Nederland	Europa	3688
Nepal	Azië	13
Nicaragua	Noord-Amerika	2
Nieuw-Zeeland	Oceanië	geen
Niger	Afrika	2

Land	Werelddeel	Aantal
Nigeria	Afrika	1127
Noord-Korea	Azië	14
Noorwegen	Europa	1
Oekraïne	Europa	258
Oezbekistan	Azië	6
Oman	Azië	1
Onbekend	X	421
Oostenrijk	Europa	1
Oost-Timor	Azië	geen
Pakistan	Azië	19
Palau	Oceanië	geen
Palestina	Azië	geen
Panama	Noord-Amerika	geen
Papoea-Nieuw-Guinea	Oceanië	1
Paraguay	Zuid-Amerika	1
Peru	Zuid-Amerika	12
Polen	Europa	613
Portugal	Europa	33
Qatar	Azië	geen
Roemenië	Europa	1113
Rusland	Azië	269
Rwanda	Afrika	8
Saint Kitts en Nevis	Noord-Amerika	geen
Saint Lucia	Noord-Amerika	geen
Saint Vincent en de Grenadines	Noord-Amerika	1
Salomonseilanden	Oceanië	geen
Samoa	Oceanië	geen
San Marino	Europa	geen
Sao Tomé en Príncipe	Afrika	geen
Saoedi-Arabië	Azië	1
Senegal	Afrika	16
Servië	Europa	8
Seychellen	Afrika	2
Sierra Leone	Afrika	422
Singapore	Azië	geen
Slovenië	Europa	4
Slowakije	Europa	148
Soedan	Afrika	45
Somalië	Afrika	39
Spanje	Europa	16
Sri Lanka	Azië	10
Stateloos	X	1
Suriname	Zuid-Amerika	61
Swaziland	Afrika	geen
Syrië	Azië	18

Land	Werelddeel	Aantal
Tadzjikistan	Azië	1
Taiwan	Azië	8
Tanzania	Afrika	15
Thailand	Azië	169
Tibet	Azië	1
Togo	Afrika	35
Tonga	Oceanië	geen
Trinidad en Tobago	Zuid-Amerika	4
Tsjaad	Afrika	geen
Tsjechië	Europa	223
Tsjetsjenië	Azië	4
Tunesië	Afrika	6
Turkije	Azië	57
Turkmenistan	Azië	geen
Tuvalu	Oceanië	geen
Uganda	Afrika	109
Uruguay	Zuid-Amerika	geen
Vanuatu	Oceanië	geen
Vaticaanstad	Europa	geen
Venezuela	Zuid-Amerika	20
Verenigd Koninkrijk	Europa	13
Verenigde Arabische Emiraten	Azië	geen
Verenigde Staten	Noord-Amerika	1
Vietnam	Azië	72
Zambia	Afrika	8
Zimbabwe	Afrika	9
Zuid-Afrika	Afrika	6
Zuid-Korea	Azië	geen
Zuid-Soedan	Afrika	geen
Zweden	Europa	3
Zwitserland	Europa	3

Bijlage B: Absoluut totaal aantal aanmeldingen per jaar

Colofon

Dit is een uitgave van CoMensha
Coördinatiecentrum Mensenhandel

Deze uitgave is ook via de website van CoMensha te downloaden
www.mensenhandel.nl

Postadres
Barchman Wuytierslaan 10
3818 LH Amersfoort

Auteursrecht
Het cijfermateriaal uit deze rapportage mag gebruikt worden onder vermelding van de bron.

Meer informatie
Met vragen kunt u terecht bij: info@comensha.nl

Publicatienummer
2016 – 2
29 november 2016

comensha
mensenhandel in beeld